

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΘΕΣΗ 2023
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ**

Συντάκτες:
Π.Γιαννούλης, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Γ.Σταφίδας, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄
Β. Κρεάνγκα Παπαστεργίου, Επιστ. Συνεργάτις

Βουκουρέστι, Ιούνιος 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	2
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ.....	2
A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	3
1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	3
1.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ.....	4
1.2. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	6
1.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	17
1.3.1 ΕΜΠΟΡΙΟ Αγαθών.....	17
ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	21
1.4. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	22
2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	24
2.1. ΦΠΑ.....	25
2.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	26
2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	27
3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	28
B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	31
1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	31
2. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	31
2.1. Συνολικό Ελληνικό Εξωτερικό Εμπόριο Αγαθών.....	31
2.2. Εμπόριο Υπηρεσιών.....	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....	42
ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	42
Α ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΑΔΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ / PERMISSION FOR IMPORTS.....	45
Β ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ.....	45
Γ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ.....	45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Η Ρουμανία βρίσκεται στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, βρέχεται από την Μαύρη Θάλασσα και συνορεύει με τις Βουλγαρία, Ουκρανία, Μολδαβία, Ουγγαρία και Σερβία. Έχει έκταση 238.391 τ. χλμ (9^η σε μέγεθος μεταξύ των κ-μ της ΕΕ) και πληθυσμό 19,053 εκ. κατοίκους, βάσει της τελευταίας επίσημης απογραφής του 2021. Σύμφωνα με την τελευταία εκτίμηση της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ρουμανίας (Ιανουάριος 2023), η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι κάτοικοι αστικών κέντρων και ανήκουν στο γυναικείο φύλο (52,1% και 51,4% αντίστοιχα).

Από την 01.01.2007 η Ρουμανία αποτελεί κ-μ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς όμως να αποτελεί μέλος της Ευρωζώνης.

Εθνικό νόμισμα είναι το Leu, με ισοτιμία 1 Ευρώ = περίπου 4,95 Lei.

Το έδαφος είναι κατά 60% πεδινό και κατά 40% ορεινό. Η χώρα διακρίνεται για τον ορυκτό της πλούτο, με σημαντικά αποθέματα πετρελαίου, φυσικού αερίου, χαλκού, χρυσού κλπ. ενώ κατέχει και το προνόμιο της εκμετάλλευσης των εκβολών του Δούναβη που συνδέει την Μαύρη Θάλασσα με την Κεντρική Ευρώπη, διασχίζοντας 10 κράτη (Γερμανία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Σερβία, Βουλγαρία, Σλοβακία, Κροατία, Ουκρανία, Μολδαβία, Αυστρία).

Πρωτεύουσα της χώρας και εμπορικό της κέντρο είναι το Βουκουρέστι (πληθυσμός με την ευρύτερη περιοχή Πφον, 2,2 εκ. κάτοικοι), ενώ υπάρχουν και άλλες σημαντικές οικονομικά πόλεις (με πληθυσμό μεταξύ 300.000-350.000 κατοίκων), όπως το Ιάσιο, η Κλουζ-Ναπόκα, η Τιμισοάρα, η Κραϊόβα, η Κωνσταντζα και το Γαλάτσι.

Το πολίτευμα της χώρας είναι Ημιπροεδρική Δημοκρατία με το Σύνταγμα να επιφυλάσσει ουσιαστικές αρμοδιότητες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος εκλέγεται άμεσα από τον λαό. Η προεδρική θητεία έχει διάρκεια 5 ετών με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα πέντε έτη. Ο Πρωθυπουργός ορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατόπιν βουλευτικών εκλογών και ασκεί την εκτελεστική εξουσία, ενώ η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα, το Κοινοβούλιο και την Γερουσία.

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

1. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η οικονομική ανάπτυξη της Ρουμανίας επιβραδύνθηκε το 2023 σε σχέση με το 2022, καθώς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2,1% και διαμορφώθηκε στα 1.605,6 δισ. λεί σε τρέχουσες τιμές (περίπου 323 δισ. Ευρώ , ενώ το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης βρίσκεται στο 78% του μ.ο. της Ε.Ε. – η Ελλάδα στο 68%-).

Το ονομαστικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανέρχεται στις 16.500 ευρώ περίπου (με βάση αυτό η Ρουμανία ξεπερνά μόνο την Βουλγαρία στην Ε.Ε.) ενώ σημειώνεται παράλληλα ότι η Ρουμανία καταγράφει ένα από τα μεγαλύτερα εισοδηματικά χάσματα στην ΕΕ - το μέσο εισόδημα του 10% των πλουσιότερων Ρουμάνων είναι σχεδόν 5 φορές υψηλότερο από αυτό του φτωχότερου 10%.

Οι επενδύσεις, που ενισχύθηκαν από τα κονδύλια της Ε.Ε., αποτελούν τον κύριο μοχλό ανάπτυξης, ενώ η συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης παρέμεινε σημαντική, υποστηριζόμενη από τη χαμηλή ανεργία και τις αυξήσεις του κατώτατου μισθού και των συντάξεων, οι οποίες αντιστάθμισαν εν μέρει τον αντίκτυπο των υψηλών τιμών της ενέργειας και των τροφίμων στα διαθέσιμα εισοδήματα.

Τα ελλείμματα του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκαν λόγω του υψηλότερου πλεονάσματος υπηρεσιών και του μειωμένου ελλείμματος αγαθών εν μέσω συμπίεσης των εισαγωγών λόγω της βραδύτερης αύξησης της κατανάλωσης. Οι κατασκευές παραμένουν επίσης ως βασικός πυλώνας ανάπτυξης, αλλά αντιμετώπισαν μειωμένη δυναμική λόγω της επιβράδυνσης των κατασκευών κατοικιών.

Η βιομηχανία συρρικνώθηκε για δεύτερο συνεχές έτος λόγω του αυξημένου κόστους παραγωγής, ιδίως στους ενεργοβόρους τομείς. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Μάιο του 2024, στις εκτιμήσεις της για την αύξηση του ΑΕΠ της Ρουμανίας φέτος και για το 2025 παρουσιάζεται πιο αισιόδοξη κυρίως λόγω της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης : σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 3,3% το 2024 και κατά 3,1% το 2025.

Από την άλλη πλευρά, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) μετρίασε τις εκτιμήσεις του για την ανάπτυξη της ρουμανικής οικονομίας το 2024, από 3,8% όπως είχε προβλέψει το φθινόπωρο του 2023, σε 2,8%.

Το 2023 παρατηρήθηκε μία τάση αποκλιμάκωσης των υψηλών ρυθμών πληθωρισμού, που ήταν το κύριο χαρακτηριστικό του 2022. Έτσι ο μέσος ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού για το υπό εξέταση έτος ήταν 9,7%, ενώ το Δεκέμβριο του 2023 είχε υποχωρήσει στο 6,61%. Η ανεργία, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, παρέμεινε σταθερά χαμηλή και στο τέλος του 2023 μετρήθηκε στο 5,6% (όσο ακριβώς ήταν το ποσοστό στο τέλος του 2022). Όσον αφορά τα λοιπά βασικά μεγέθη της ρουμανικής οικονομίας παρατηρούνται τα εξής :

Την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2023, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε έλλειμμα 22.694 εκ. ευρώ, έναντι 26.040 εκ. ευρώ την περίοδο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2022. Το έλλειμμα αντιστοιχεί στο 6,7% του ΑΕΠ.

Όσον αφορά στο εξωτερικό εμπόριο, το 2023, η Ρουμανία εισήγαγε αγαθά αξίας 122,045 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 3,2% σε σύγκριση με το 2022, τη στιγμή που οι εξαγωγές της ανήλθαν σε 93,098 δισ. ευρώ, όντας κατά 1,3% υψηλότερες σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Συνεπώς, το εμπορικό έλλειμμα για την περσινή χρονιά ήταν 28,947 δισ. ευρώ, μειωμένο κατά 5,142 δισ. ευρώ (-15,1%) σε σχέση με το αντίστοιχο του έτους 2022.

Το δημόσιο χρέος της Ρουμανίας ανήλθε τον Δεκέμβριο του 2023 σε 782,166 δισ. λεί (περίπου 158 δισ. ευρώ), ήτοι στο 48,9% του ΑΕΠ, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το ρ/Υπουργείο Οικονομικών.

Ωστόσο, το σημαντικότερο πρόβλημα της ρουμανικής οικονομίας είναι τα ψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα (πάνω από το όριο του 3% της Ε.Ε.) : το 2023 υπολογίστηκε στο 5,68% του ΑΕΠ, ενώ οι εκτιμήσεις της Κομισιόν για το 2024 το τοποθετούν άνω του 6%.

Το μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά νοικοκυριό, το 4ο τρίμηνο του 2023, ήταν 7.504 λεί (περίπου 1.500 ευρώ) και ανά άτομο 2.999 λεί (περίπου 600 ευρώ). Η μέση μηνιαία σύνταξη το 2023 (που καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τα ποσά για τις συντάξεις όλων των κατηγοριών συνταξιούχων - κοινωνικής ασφάλισης, αναπηρίας, επιζώντων κ.λπ.) ήταν 2.113 λεί (περίπου 425 ευρώ), σημειώνοντας αύξηση 13,9% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ τέλος, ο μέσος καθαρός μηνιαίος μισθός στην χώρα έφτασε τον Δεκέμβριο του 2023 στα 5.079 λεί (περίπου 1.022 ευρώ).

Οι ΑΞΕ στη Ρουμανία (ροές) μειώθηκαν στα 6,587 δισ. ευρώ το 2023, από 10,039 δισ. ευρώ το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας (BNR), ενώ το συνολικό απόθεμα ΑΞΕ (FDI Stock) υπερβαίνει τα 115 δισ. ευρώ.

Τέλος, σημαντικοί τομείς και στυλοβάτες της ρουμανικής οικονομίας εξακολουθούν να παραμένουν αυτοί της : Βιομηχανίας (πετρελαιοειδή-χημικά-ναυπηγεία-αυτοκίνητα-Φαρμακευτικά), Γεωργίας (κυρίως σιτηρά), Τομέας τεχνολογίας/ηλεκτρονικού εμπορίου,

Κτηματαγοράς/ανάπτυξης ακινήτων, Τομέας έρευνας και τεχνολογίας και οι Υπηρεσίες logistics και μεταφορών.

1.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ρουμανίας

	2019	2020	2021	2022	2023
Ονομαστικό ΑΕΠ (σε δισ.US\$)	221,8	245,4	256	287	323
Μεταβολή ΑΕΠ (% από έτος σε έτος)	4,1%	-3,9%	5,6%	4,8%	2,1%
Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (σε US\$)	11.470	12.758	12.868	14.800	16.500
Ανεργία	3,9%	4,9%	5,4%	5,6%	5,6%
Πληθωρισμός (% , μέσος ετήσιος)	3,9%	2,3%	8,2%	12,0%	9,7%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή μεθοδολογία)	35,2%	42,7%	45,3%	47,3%	48,9%
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ως ποσοστό % ΑΕΠ)	-4,60%	-5%	-7%	-9,2%	-6,7%
Βασικό Επιτόκιο (% , τέλος του έτους)	2%	1,25%	2,50%	6,75%	7,0%
Συναλλαγματικά Διαθέσιμα (σε εκατ. ευρώ)	32.926	31.561	37.385	43.200	59.770
Μέση ισοτιμία LEI/EUR	4,78	4,84	4,92	4,90	4,95

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα, BNR, Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας

Ρ/Προϋπολογισμός για το 2024

Το ρ/Κοινοβούλιο υπερψήφισε με ευρεία πλειοψηφία στις 21/12/2023 τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2024. Στα βασικά του μεγέθη, προβλέπει οικονομική ανάπτυξη 3,4% του ΑΕΠ (την δεύτερη υψηλότερη στην Ε.Ε. - ειδικότερα, το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 1.733 δισ. λεί σε τρέχουσες τιμές, ήτοι περίπου 351 δισ. ευρώ), μέσο ετήσιο πληθωρισμό 6% και έλλειμμα 5% του ΑΕΠ (έσοδα 586 δισ. λεί, περίπου 119 δισ. ευρώ και δαπάνες 673 δισ. λεί, περίπου 136 δισ. ευρώ). Κύριοι άξονες της οικονομίας θα είναι η ανάπτυξη ορισμένων σημαντικών δημόσιων και ιδιωτικών επενδυτικών έργων (σύμφωνα με τον ρ/Πρωθυπουργό Marcel Ciolacu, η αξία των επενδύσεων θα ανέλθει το 2024 στο 7% περίπου του ΑΕΠ, ήτοι στα 120 δισ. λεί, περίπου 25 δισ. ευρώ) και η αύξηση της τελικής κατανάλωσης. Ως προς τους επιμέρους τομείς, ο πιο δυναμικός εξ αυτών θα είναι οι κατασκευές (θα βασιστούν κυρίως στην προσέλκυση και την αποτελεσματική χρήση των ευρωπαϊκών κονδυλίων). Ο τριτογενής τομέας θα έχει με τη σειρά του θετική συμβολή στην οικονομική πρόοδο με αύξηση 3,5% ενώ και για τη βιομηχανία προβλέπεται μια μέτρια αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας,

κατά 1,2%. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων εκτιμάται σε 215.000 άτομα και ο μέσος καθαρός μισθός σε 4.733 λεί (περίπου 960 ευρώ).

Ρουμανικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το ρ/Υπουργείο Ευρωπαϊκών Επενδύσεων και Έργων (MIPE), απέστειλε στις 15.12.2023 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το τρίτο αίτημα πληρωμής στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (PNRR), το οποίο σημαίνει καθαρή χρηματοδότηση ύψους περίπου 2,7 δισ. ευρώ για τη Ρουμανία. Το τρίτο αίτημα πληρωμής καλύπτει συνολικό αριθμό 74 στοιχείων/ορόσημων που αφορούν το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο του 2022. Σύμφωνα με το αρμόδιο υπουργείο, τα ποσά που σχετίζονται με το αίτημα πληρωμής της τρίτης δόσης θα προστεθούν στα 9,1 δισ. ευρώ που έχει ήδη λάβει μέχρι στιγμής η Ρουμανία για το PNRR και τα οποία αντιπροσωπεύουν το 13% της προχρηματοδότησης ύψους 3,79 δισ. ευρώ, την πρώτη δόση αξίας 2,56 δισ. ευρώ και τη δεύτερη δόση ύψους 2,75 δισ. ευρώ. "Μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία πληρωμής για το αίτημα πληρωμής 3, η Ρουμανία θα υποβάλει το τέταρτο αίτημα πληρωμής ύψους περίπου 2,7 δισεκατομμυρίων ευρώ για 46 στοιχεία και ορόσημα", δήλωσε το υπουργείο. Η συνολική χρηματοδότηση του PNRR, όπως τροποποιήθηκε με την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2023, ανέρχεται σε 28,5 δισ. ευρώ (14,9 δισ. ευρώ σε δάνεια, 13,6 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις) και καλύπτει 66 μεταρρυθμίσεις και 111 επενδύσεις (177 μέτρα), διαρθρωμένες γύρω από 16 συνιστώσες. Το αναθεωρημένο σχέδιο περιλαμβάνει 518 στόχους και ορόσημα. Υπενθυμίζεται ότι το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ρουμανίας βασίζεται στους παρακάτω 6 Πυλώνες :

1. Πράσινη μετάβαση (Εθνικό σύστημα διαχείρισης υδάτων, Δάση και βιοποικιλότητα, Διαχείριση αποβλήτων, Σιδηροδρομικές μεταφορές και μεταφορές μετρό, Αποκατάσταση κτιρίων, Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας)
2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Κεντρικές Υπολογιστικές Υποδομές/Κόμβος G-Cloud και διασυνδεδεμένα ψηφιακά συστήματα, Ψηφιακή εκπαίδευση, Ευρυζωνική σύνδεση και 5G)
3. Έξυπνη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος, Μεταρρύθμιση κρατικών εταιρειών, Έρευνα-Ανάπτυξη, Οδικές μεταφορές)
4. Κοινωνική και Περιφερειακή συνοχή (Ταμείο ανθεκτικότητας για την τοπική διακυβέρνηση, Ταμείο για υπανάπτυκτες και αγροτικές περιοχές, Κοινωνική υποδομή και κατοικίες για ηλικιωμένους, Velo Romania /πρόγραμμα ανάπτυξης υποδομών για ποδήλατα, AttractiveRomania/ πρόγραμμα τουριστικής προώθησης της Ρουμανίας)
5. Υγεία και οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα (Αύξηση της πρόσβασης στο σύστημα υγείας, ανθεκτικότητα σε κατάσταση κρίσης/εμβολιασμοί, Ελάχιστο εισόδημα, Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ταμείο ανθεκτικότητας της κοινωνίας των πολιτών)
6. Πολιτικές για την επόμενη γενιά/παιδιά-νέοι (Εκπαιδευμένη Ρουμανία/Εθνικό πρόγραμμα για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου, επιχορηγήσεις για τη νεολαία και τον αθλητισμό, εθνικό πρόγραμμα στήριξης νηπίων).

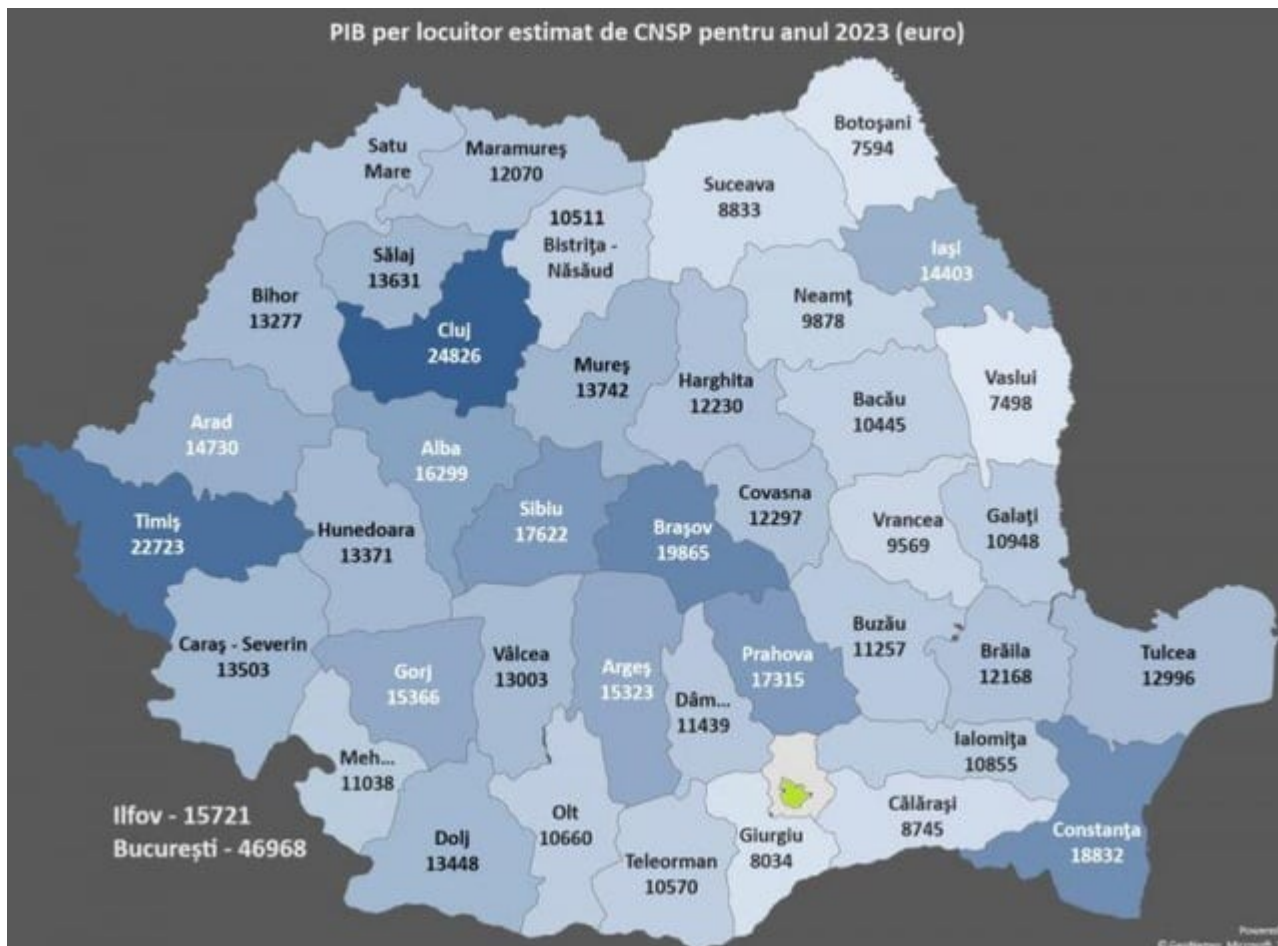
1.2. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Ευρώ για το 2023

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα στη Ρουμανία για το 2023 μόλις υπερέβαινε τις 15.000 ευρώ (15.010 για την ακρίβεια), με συνέπεια η χώρα να καταλαμβάνει την προτελευταία θέση στην Ε.Ε. μπροστά μόνο από τη Βουλγαρία (12.400 ευρώ). Βάσει των εκτιμήσεων της Εθνικής Επιτροπής Στρατηγικής και Προγνώσεων της Ρουμανίας, το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα ανήλθε το 2023 σε 16.820

ευρώ. Το Βουκουρέστι βρίσκεται στην κορυφή της κατάταξης με εκτιμώμενο κατά κεφαλή ΑΕΠ ύψους 46.968 ευρώ και ακολουθούν οι περιοχές Κλουζ-Ναπόκα με 24.826 ευρώ, Timiș 22.723, Μπρασόβ 19.865, και Κωνσταντζα με 18.832 ευρώ. Στον αντίποδα το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα εντοπίζεται στους νομούς Vaslui 7.498 ευρώ, Botosani 7.594 ευρώ, Giurgiu 8.034 ευρώ, Calarasi 8.745 ευρώ, και Suceava 8.833 ευρώ.

Διάγραμμα 1: Κατά κεφαλήν εισόδημα ανά νομό

Πίνακας 2: Κατανομή του ΑΕΠ ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας % 2022

Κλάδος	Συμμετοχή στην ονομαστική αξία ΑΕΠ
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	3,9%
Βιομηχανία	19,6%
Κατασκευές	8,0%
Υπηρεσίες	59,8%
Καθαροί φόροι επί των προϊόντων	8,7%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας INS (Ιούνιος 2024)

Αγροτική παραγωγή

α. Ο αγροτικός τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ρουμανική οικονομία. Σχεδόν το 20% των Ρουμάνων απασχολούνται με γεωργικές δραστηριότητες, σε αντιδιαστολή με τον μέσο όρο των υπολοίπων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι μόλις 4%. Οι 2,9 εκ. ιδιοκτήτες γεωργικών εκτάσεων της Ρουμανίας αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Ε.Ε.. Δεδομένου ότι το μέσο μέγεθος της εκμετάλλευσης (4,42 εκτάρια ή περίπου 40 στρέμματα) είναι σημαντικά μικρότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε., συνεπάγεται ότι πρόκειται βασικά για γεωργικές εκμεταλλεύσεις επιβίωσης και ημι-επιβίωσης που παράγουν για την κάλυψη των οικογενειακών αναγκών. Σημειώνεται ότι η αγροτική παραγωγή στη Ρουμανία επηρεάζεται αρνητικά και από την έλλειψη εκσυγχρονισμού των αρδευτικών συστημάτων και των μεθόδων καλλιέργειας. Ωστόσο, την τελευταία πενταετία γίνονται προσπάθειες απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων για αγροτικά προγράμματα προς το σκοπό της αύξησης και βελτίωσης της παραγωγής και των σχετικών υποδομών, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πραγματικά μεγάλες δυνατότητες της χώρας.

β. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ρουμανίας, η αγροτική παραγωγή στην χώρα αυξήθηκε κατά 6,1% το 2023 σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά. Ωστόσο, όπως φαίνεται και από τον ανωτέρω πίνακα υπ' αριθ. 2, η συμβολή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της Ρουμανίας ήταν μόλις 3,9% το υπό εξέταση έτος, μειωμένη σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (4,5%).

γ. Το κλίμα και το ανάγλυφο των εκτεταμένων ρουμανικών πεδιάδων είναι πιο ευνοϊκό για την ανάπτυξη των καλλιεργειών σιτηρών, αν και αυτές βρίσκονται επίσης στα Υποκαρπάθια και στη Δεκάνη της Τρανσυλβανίας, όπου καταλαμβάνουν μεγάλο ποσοστό της συνολικής καλλιεργήσιμης γης. Το σιτάρι και το καλαμπόκι είναι πιο σημαντικά και ακολουθούν το κριθάρι, η σίκαλη και η βρώμη.

Τα λαχανικά και τα όσπρια —μπιζέλια, φασόλια και φακές— φυτεύονται σε σχετικά μικρά αγροτεμάχια. Τα μπιζέλια είναι η κυρίαρχη καλλιέργεια, ενώ ωριμάζοντας εγκαίρως για μια πρώιμη συγκομιδή, επιτρέπουν μια δεύτερη καλλιέργεια, συνήθως κτηνοτροφικά φυτά, να αναπτυχθούν στο ίδιο έδαφος.

Η καλλιέργεια λαχανικών είναι ιδιαίτερα έντονη και στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας του Βουκουρεστίου, με εξειδίκευση στην παραγωγή πρώιμων πατάτας, ντομάτας, κρεμμυδιών, λάχανων και πράσινων πιπεριών, ενώ άλλες περιοχές κηπευτικών, βρίσκονται κυρίως στην Τιμισοάρα, το Αράντ, την Κραϊόβα, το Γαλάτσι και την Βραϊλα.

Οι πιο σημαντικές περιοχές καλλιέργειας πατάτας είναι οι περιοχές Braşov, Sibiu, Harghita και Mures, ενώ άλλες σχετικές καλλιέργειες περιλαμβάνουν τα ζαχαρότευτλα και τους ηλιόσπορους κυρίως στις πεδιάδες του Δούναβη, της Tisa και της Jijia, όπου παράγονται λινάρι, σόγια και καπνός.

Η Ρουμανία συγκαταλέγεται επίσης στις κύριες οινοπαραγωγικές χώρες της Ευρώπης. Σύμφωνα με στοιχεία που συνέλεξε ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου (ΟΙΥ), η Ρουμανία παρήγαγε το 2023 4,4 εκατομμύρια εκατόλιτρα κρασιού, 15% περισσότερο από το 2022 και 4% περισσότερο από τον μέσο όρο των τελευταίων 5 ετών, εδραιώνοντας τη θέση της ως η 6η μεγαλύτερη παραγωγός κρασιού στην Ευρώπη (πρώτη η Γαλλία με 45,8 εκατομμύρια εκατόλιτρα). Ειδικεύεται στην παραγωγή κρασιών υψηλής ποιότητας, χρησιμοποιώντας σύγχρονες μεθόδους. Με την ανάπτυξη του τουριστικού εμπορίου, τα κρασιά της γίνονται γνωστά και εκτιμώνται από ένα ευρύτερο διεθνές κοινό. Μεγάλες ποσότητες εξαγονται ετησίως. Οι πιο γνωστοί αμπελώνες είναι στο Odobeşti, το Panciu και το Nîcoreşti, με τόσο τα λευκά όσο

και τα κόκκινα κρασιά να έχουν κερδίσει διάφορα διεθνή βραβεία, ενώ τέλος σε υψόμετρο μεταξύ 300 και 500 μέτρων, οπωρώνες βρίσκονται σχεδόν σε όλες τις πλαγιές των λόφων στις παρυφές των Καρπαθίων.

Η καλλιεργούμενη έκταση και η φυτική γεωργική παραγωγή αυξήθηκαν το 2023 σε σχέση με το προηγούμενο έτος στα δημητριακά, τα όσπρια, τους ελαιούχους σπόρους, τα λαχανικά και μειώθηκαν στις πατάτες, σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INS). Πιο συγκεκριμένα, η έκταση που καλλιεργείται με δημητριακά αυξήθηκε κατά 1,0% και η παραγωγή κατά 9,1%, κυρίως λόγω της αύξησης των αποδόσεων ανά εκτάριο. Η έκταση που καλλιεργείται με καλαμπόκι το 2023 αντιπροσωπεύει το 45,3% της έκτασης που καλλιεργείται με δημητριακά και η έκταση που καλλιεργείται με σιτάρι το 42,2%. Η παραγωγή δημητριακών αυξήθηκε κυρίως λόγω της αύξησης κατά 11,0% στην παραγωγή σιταριού, καθώς αυτό έχει μερίδιο 46,8% στην συγκεκριμένη κατηγορία. Η παραγωγή οσπρίων αυξήθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 37,8%, ως αποτέλεσμα της αύξησης της καλλιεργούμενης έκτασης και της απόδοσης ανά εκτάριο. Η παραγωγή ελαιούχων σπόρων αυξήθηκε κατά 15,0% και η καλλιεργούμενη έκταση κατά 9,3%. Αύξηση της παραγωγής καταγράφηκε στην ελαιοκράμβη (+45,3%), στη σόγια (+23,0%) και μείωση στον ηλιάνθο (-3,7%). Όσον αφορά τις πατάτες, η καλλιεργούμενη έκταση μειώθηκε κατά 4,9% και η παραγωγή κατά 19,4%. Στα λαχανικά, η παραγωγή αυξήθηκε κατά 1,6%, ως αποτέλεσμα της αύξησης των αποδόσεων ανά εκτάριο αλλά και των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Το 2023, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, η παραγωγή σταφυλιών αυξήθηκε κατά 9,7%, ως αποτέλεσμα της αύξησης της απόδοσης ανά εκτάριο (+7,6%) και της καλλιεργούμενης έκτασης κατά 1,9%. Τέλος, η παραγωγή φρούτων από οπωρώνες αυξήθηκε κατά 0,6%, λόγω της αύξησης των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Σε σύγκριση με τα λοιπά κράτη - μέλη της Ε.Ε., η Ρουμανία κατέχει : α) την πρώτη θέση σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και την τρίτη θέση σε παραγωγή στο καλαμπόκι, μετά τη Γαλλία και την Πολωνία, β) την πρώτη θέση σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και τη δεύτερη σε παραγωγή στον ηλιάνθο, μετά τη Γαλλία, γ) την τέταρτη θέση τόσο στην καλλιεργούμενη έκταση όσο και στην παραγωγή στο σιτάρι, μετά τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Πολωνία και δ) όσον αφορά τις πατάτες, την έκτη θέση στην καλλιεργούμενη έκταση μετά τη Γερμανία, την Πολωνία, τη Γαλλία, την Ολλανδία και το Βέλγιο και την ένατη θέση στην παραγωγή μετά τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ολλανδία, την Πολωνία, το Βέλγιο, τη Δανία, την Ισπανία και την Ιταλία.

ε. Η κτηνοτροφία έχει επίσης μεγάλη παράδοση στη χώρα. Τα πρόβατα μπορούν να εκτρέφονται οπουδήποτε υπάρχει διαθέσιμο γρασίδι, είτε στους αλπικούς βοσκοτόπους είτε στην πεδιάδα και την κοιλάδα του Δούναβη. Περίπου τα μισά βοοειδή εκτρέφονται για κρέας, το οποίο αποτελεί σημαντική εξαγωγή. Στη δεκαετία του 1990, ο κτηνοτροφικός τομέας γνώρισε πολλές από τις ίδιες μειώσεις που σημείωσαν οι καλλιέργειες, ωστόσο, στις αρχές της δεκαετίας του 2000 η τάση αντιστράφηκε και οι εξαγωγές βοείου κρέατος αυξήθηκαν. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα αποτελούν επίσης σημαντικό συστατικό της ρουμανικής γεωργίας, όπως και το μαλλί, τα αυγά και το μέλι.

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (INS) της Ρουμανίας, η παραγωγή κρέατος πουλερικών αυξήθηκε κατά 5,5% το 2023 έναντι του 2022, ανερχόμενη συνολικά σε 539.867 τόνους. Ανοδικά κινήθηκε επίσης η παραγωγή κρέατος αιγοπροβάτων, από 62.413 τόνους το 2022, σε 89.079 τόνους το 2023, ενώ όσον αφορά στην παραγωγή βοείου κρέατος, το 2023 ανήλθε σε 82.268 τόνους, ελαφρώς μειωμένη κατά 0,4%, σε σύγκριση με το 2022 (82.640 τόνους). Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία του INS, η παραγωγή χοιρινού κρέατος μειώθηκε κατά 4% περίπου, από 334.975 τόνους σφαγίων το 2022, σε 331.022 τόνους πέρυσι.

στ. Η Ρουμανία παρέμεινε ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας σιτηρών στην Ε.Ε., μετά τη Γαλλία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος εμπορικού έτους (01.07.2023-31.12.2023). Ειδικότερα, κατά το ανωτέρω διάστημα, η Ρουμανία εξήγαγε 6,3 εκατομμύρια τόνους σιτηρών (σιτάρι, αλεύρι μαλακού σιταριού, σκληρό σιτάρι, αλεύρι σκληρού σιταριού, κριθάρι, βύνη, καλαμπόκι, σίκαλη, βρώμη και σόργο), δηλαδή περισσότερο από το 25% των 25,1 εκατ. τόνων που παρέδωσαν συνολικά τα κράτη μέλη της Ε.Ε.. Ως εκ τούτου, η Ρουμανία εξακολουθεί να κατέχει τη δεύτερη θέση μετά τη Γαλλία (7 εκατ. τόνοι), ενώ έπονται η Πολωνία με 2,8 εκατ. τόνους και η Γερμανία με 2,2 εκατ. τόνους. Ανά κατηγορία δημητριακών, η Ρουμανία παραμένει ο μεγαλύτερος εξαγωγέας καλαμποκιού, με 1,4 εκατ. τόνους, δηλαδή περίπου το 67% των συνολικών εξαγωγών καλαμποκιού της Ε.Ε.. Επίσης η Ρουμανία καταλαμβάνει την πρώτη θέση και στις εξαγωγές σιταριού, ξεπερνώντας την Γαλλία κατά περίπου 125.000 τόνους. Πιο συγκεκριμένα, κατά την αναλυόμενη περίοδο, η Ρουμανία εξήγαγε 4,2 εκατ. τόνους σιταριού, δηλαδή το 24,4% της συνολικής ποσότητας, ενώ η Γαλλία πούλησε 4,1 εκατ. τόνους και η Πολωνία 2,4 εκατ. τόνους

ζ. Δασοκομία - Τα ρουμανικά δάση απέδιδαν παραδοσιακά ξυλεία, αλλά από τη δεκαετία του 1990 η έμφαση δόθηκε στα τελικά προϊόντα. Η ξυλεία της χώρας χρησιμοποιείται κυρίως για οικοδομικά υλικά, ινοσανίδες και κατασκευή επίπλων, ενώ τα καλάμια από το δέλτα του Δούναβη παράγουν κυτταρίνη, η οποία χρησιμοποιείται για την κατασκευή ινοσανίδων. Συνολικά, οι δασικές εκτάσεις οποιασδήποτε μορφής στη Ρουμανία καλύπτουν επιφάνεια 6.616 χιλιάδων εκταρίων.

η. Αλιεία - Τα ποτάμια της Ρουμανίας, οι λίμνες της - ειδικά η περιοχή γύρω από τη λίμνη Razelm πλησίον της Μαύρης Θάλασσας - και η παράκτια περιοχή της Μαύρης Θάλασσας υποστηρίζουν μια καλά ανεπτυγμένη αλιευτική βιομηχανία. Από τη δεκαετία του 1990, η ζήτηση για ψάρια έχει μειωθεί, κυρίως λόγω της μείωσης του στόλου και των πόρων και της αύξησης της τιμής των ψαριών σε σχέση με άλλα προϊόντα ζωικής πρωτεΐνης. Η μεγαλύτερη ποσότητα ψαριών προέρχεται από τον ποταμό Δούναβη και το μεγαλύτερο μέρος των ετήσιων αλιευμάτων καταναλώνεται φρέσκο. Μεταξύ των ψαριών που βρίσκονται στο δέλτα του Δούναβη είναι ο κυπρίνος και ο λούτσος, μαζί με ψάρια που μεταναστεύουν από τη Μαύρη Θάλασσα, όπως το σκουμπρί του Δούναβη και ο οξύρρυγχος, που παράγει το χαβιάρι, το πιο πολύτιμο προϊόν ψαριών της Ρουμανίας. Εργοστάσια κονσερβοποίησης βρίσκονται στις Τούλτσα, Κωνσταντζα και Γαλάτσι. Οι εκτροφές πέστροφας είναι διάσπαρτες σε όλη τη χώρα, αν και η ρύπανση των υδάτων έχει θέσει σε κίνδυνο πολλά από αυτά.

θ. Το συνολικό ποσό των ευρωπαϊκών κονδυλίων που έχει απορροφήσει η Ρουμανία για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, από το 2015 έως τις 5 Ιουνίου 2024, ανέρχεται σε 25,4 δισεκατομμύρια ευρώ, 15,2% περισσότερο από τα ποσά που απορροφήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 2015 και Ιουνίου 2023. Το Υπουργείο Γεωργίας διαχειρίζεται ευρωπαϊκά κονδύλια από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης 2024-2020, συμπεριλαμβανομένου του EURI 2021-2023, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), συμπεριλαμβανομένου του Δικτύου Γεωργικών Λογιστικών Δεδομένων (ΔΛΠ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και Θάλασσας (ΕΤΑ) 2014-2020, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας 2021-2027 και το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο 2023-2027 του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Βιομηχανική παραγωγή

α. Το 2023, η συμβολή του τομέα της βιομηχανίας στο ΑΕΠ της χώρας ήταν 19,6%, εμφανώς μειωμένη σε σχέση με το 2022 όταν είχε αγγίξει το 22,5% (ενδεικτικά η παραγωγή άνθρακα και λιγνίτη υποχώρησε κατά 18,8%, η παραγωγή υφασμάτων 13,3%, η παραγωγή βασικών μετάλλων κατά 12,4%), με λίγους μόνο επιμέρους τομείς να “διασώζονται” κινούμενοι ανοδικά (μεταξύ αυτών τρόφιμα +3%, υπολογιστές και ηλεκτρονικά προϊόντα +10,2%, μηχανοκίνητα οχήματα και τρέιλερ +4,1%).

Από την άλλη, ο συνολικός τζίρος στη βιομηχανία της Ρουμανίας το 2023 (εγχώριος και μη εγχώριος) αυξήθηκε σε ονομαστικούς όρους κατά 0,7%, σε ετήσια βάση, όπως ανακοίνωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS). Ειδικότερα, ο βιομηχανικός κύκλος εργασιών αυξήθηκε το 2023 λόγω αυξήσεων στη μεταποίηση (+1,4%). Τα ορυχεία και τα λατομεία μειώθηκαν κατά 14,3%. Κατά μεγάλες βιομηχανικές ομάδες, αύξηση του κύκλου εργασιών σημειώθηκε στη βιομηχανία κεφαλαιουχικών αγαθών (+8,8%), στη βιομηχανία καταναλωτικών αγαθών (+7,8%) και στη βιομηχανία διαρκών αγαθών (+0,6%). Μειώσεις καταγράφηκαν στη βιομηχανία ενέργειας (-23,4%) και στη βιομηχανία ενδιάμεσων αγαθών (-4,0%).

β. Στη βαριά βιομηχανία της Ρουμανίας κυριαρχούν οι εξής κλάδοι: αυτοκινητοβιομηχανία (Renault, Ford), σιδηρουργία (Arcelor-Mittal), παραγωγή αλουμίνιας (ALRO.ALPro), χημική βιομηχανία (Oltchim, Azomures), ναυπηγεία (Daewoo Mangalia, STXOSV Tulcea, STXOSV Braila), αεροναυπηγική (Airbus Helicopters), παραγωγή καλωδίων (ICME ECAB του Ομίλου Viohalco), κατασκευή αμαξωμάτων και βαγονιών (Siemens, Alstom), εξοπλισμός διύλιση κ.ά., ενώ στους σημαντικούς, παραδοσιακούς κλάδους βιομηχανικής παραγωγής συγκαταλέγονται επίσης οι κλάδοι επίπλου, ενδύματος, αγροβιομηχανίας, βιομηχανίας τροφίμων κ.ά.

Πίνακας 3: Εξέλιξη βιομηχανικής παραγωγής (ποσοστιαία μεταβολή)

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
6,5%	12,2%	0,7%	1,9%	9,6%	7,1%	-1,8%	-2,5%

Τομέας Υπηρεσιών – Λιανικό και Ηλεκτρονικό Εμπόριο

α. Η οικονομία της Ρουμανίας επικεντρώνεται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 60% του ΑΕΠ (το 2023) και απασχολεί περίπου το 50% του εργατικού δυναμικού της χώρας. Όσον αφορά στους τομείς :

-ο τομέας της τεχνολογίας παρουσιάζει επίσης συνεχή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, λόγω της εμφάνισης ενός υψηλού επιπέδου εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, το κόστος του οποίου είναι χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Σημειώνεται ότι ο τομέας της πληροφορικής της Ρουμανίας (IT & C) αντιπροσωπεύει το 2023 περίπου το 7% του ΑΕΠ και ανέρχεται στα 9 δισ. ευρώ περίπου με την προοπτική να φτάσει τα 12 δισ. ευρώ έως το 2025.

-Παράλληλα ο ρουμανικός τραπεζικός τομέας περιλαμβάνει 29 πιστωτικά ιδρύματα: επτά (7) τράπεζες με πλήρες ή πλειοψηφικό ρουμανικό κρατικό ή ιδιωτικό κεφάλαιο, δεκατέσσερις (14) τράπεζες με πλειοψηφικό ξένο κεφάλαιο και οκτώ (8) υποκαταστήματα ξένων τραπεζών. Περίπου το 70% του ενεργητικού του ρουμανικού τραπεζικού τομέα κατέχεται από ιδρύματα με ξένο κεφάλαιο (Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία). Οι τρεις μεγαλύτερες τράπεζες στην Ρουμανία, από την άποψη της αξίας των περιουσιακών τους στοιχείων (καταθέσεις, δάνεια κλπ) είναι κατά σειρά οι : Banca Transilvania (ιδιωτική ρουμανική τράπεζα με μερίδιο

περίπου 19%), Banca Comerciala Romana (Erste Group, μερίδιο αγοράς περίπου 14%) και BRD – Groupe Société Générale (μερίδιο περίπου 10%).

Μία πολύ σημαντική συναλλαγή στον ρουμανικό τραπεζικό τομέα το 2023 είχε ελληνικό χρώμα, καθώς αφορούσε την εξαγορά της Alpha Bank Romania από την ιταλική Unicredit, έναντι 319 εκ. δολαρίων ΗΠΑ (Οκτώβριος 2023).

-ενώ και ο τουρισμός γνωρίζει μεγάλη άνθηση τα τελευταία χρόνια.

β. Ο κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο της Ρουμανίας για το 2023 (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών) αυξήθηκε κατά 1,9% σε μη προσαρμοσμένους όρους σε σύγκριση με το 2022, όπως ανακοίνωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS). Η καταγεγραμμένη αύξηση ήταν αποτέλεσμα των αυξημένων πωλήσεων καταναλωτικών αγαθών εκτός των τροφίμων (+3,8%) και των πωλήσεων τροφίμων, ποτών και καπνού (+3,6%). Αντίθετα, ο λιανικός όγκος των καυσίμων κίνησης που πωλούνται σε εξειδικευμένα καταστήματα μειώθηκε κατά 4,4% το 2023.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ένωσης Ρουμανικών Ηλεκτρονικών Καταστημάτων (ARMO), ο τομέας του ηλεκτρονικού εμπορίου της Ρουμανίας εκτιμάται σε περίπου 7 δισ. ευρώ στο τέλος του 2023, περίπου 10% υψηλότερο από αυτό που καταγράφηκε το 2022 (6,3 δισ. ευρώ). Η αξία των 7 δισ. ευρώ αναφέρεται σε όλες τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στη Ρουμανία, τόσο σε τοπικούς εμπόρους όσο και σε ηλεκτρονικά καταστήματα εκτός των συνόρων της χώρας, και αντιπροσωπεύει αυστηρά το τμήμα του ηλεκτρονικού εμπορίου, δηλαδή τα φυσικά (υλικά) προϊόντα που αγοράστηκαν μέσω του Διαδικτύου. Το ποσό αυτό δεν περιλαμβάνει υπηρεσίες, πληρωμές λογαριασμών κοινής ωφέλειας, ψηφιακό περιεχόμενο ή αεροπορικά εισιτήρια, διακοπές και ταξίδια, κρατήσεις ξενοδοχείων, εισιτήρια για παραστάσεις ή διάφορες εκδηλώσεις κ.λπ. Αν προστίθεντο και αυτά, η συνολική αξία θα ξεπερνούσε τα 10 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αρμόδιων φορέων, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα συνεχίσει να αυξάνεται το 2024 κατά περίπου 10% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Ενέργεια

Γενικά

Η χώρα βρίσκεται σε μία διαδικασία αλλαγής του ενεργειακού της μείγματος και προσαρμογής στις ευρωπαϊκές πολιτικές περί πράσινης ενέργειας. Επ'αυτού, η ρ/Βουλή ψήφισε, το Νοέμβριο του 2022, το νομοσχέδιο σχετικά με την απανθρακοποίηση του ενεργειακού τομέα, το οποίο προβλέπει πλήρη απεξάρτηση από τον λιγνίτη και το μαύρο άνθρακα, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2032. Πιο συγκεκριμένα, οι μονάδες παραγωγής ενέργειας που βασίζονται σε ασφαλτούχο άνθρακα και λιγνίτη και ήταν ενεργές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, θα παύουν σταδιακά τη λειτουργία τους και θα χρησιμοποιούνται ως τεχνικό αποθεματικό στη διάθεση του εθνικού διανομέα ενέργειας, κατά τα εξής όρια :

α) έως το τέλος του 2022, μονάδες παραγωγής ενέργειας με βάση το λιγνίτη ισχύος 660 MW, β) μέχρι το τέλος του 2025, μονάδες παραγωγής ενέργειας δυναμικότητας 1.425 MW και γ) έως το τέλος του 2032 το αργότερο, οι τελευταίες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη και ασφαλτούχο άνθρακα, ισχύος 1.140 MW.

Το νομοσχέδιο προβλέπει ακόμη, προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια του Εθνικού Ενεργειακού Συστήματος, την αντικατάσταση των μονάδων που θα κλείσουν από νέες παραγωγικές μονάδες φυσικού αερίου από υδρογόνο και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (οκτώ φωτοβολταϊκά πάρκα συνολικής ισχύος 735 MW έως το 2024).

Η επένδυση στις ΑΠΕ και στην πυρηνική ενέργεια καθίσταται αναγκαία, προκειμένου η Ρουμανία να επιτύχει την ενεργειακή διαφοροποίηση και να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες.

Τον Απρίλιο του 2020 το Υπουργείο Οικονομίας, Ενέργειας και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος υπέβαλε για δημόσια συζήτηση την Περιβαλλοντική Εκτίμηση για το «Εθνικό Ολοκληρωμένο Σχέδιο για την Ενέργεια και την Κλιματική Αλλαγή 2021-2030/National Integrated Plan for Energy and Climate Change 2021-2030/PNIESC. Τον Απρίλιο του 2021, το PNIESC ήταν έτοιμο για έγκριση από την κυβέρνηση. Το PNIESC και οι στόχοι για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ενδέχεται να αναθεωρηθούν το 2023, με βάση την εξέλιξη της αγοράς και τις επενδύσεις.

Υπάρχουν πέντε εθνικοί στόχοι που λαμβάνονται υπόψη στο PNIESC, με εκτιμώμενους στόχους για το 2030:

1. απανθρακοποίηση - μείωση των εκπομπών GHG κατά 40%
2. ενεργειακή απόδοση (βελτίωση κατά 32,5%)
3. ενεργειακή ασφάλεια
4. εγχώρια αγορά ενέργειας
5. έρευνα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα (διασύνδεση της αγοράς ενέργειας).

Σημειώνεται ότι η χώρα σχεδιάζει να επενδύσει πάνω από 22,6 δισ. ευρώ στον ενεργειακό τομέα την επόμενη δεκαετία, με το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων, τουλάχιστον 16 δισ. ευρώ, να προέρχεται από κοινοτικούς πόρους.

Κατά τα λοιπά, όσον αφορά τη διασυνδεσιμότητα και τα διεθνή δίκτυα ενέργειας, η Ρουμανία συμμετέχει στο σχέδιο κατασκευής του αγωγού φυσικού αερίου BRUA, μαζί με τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και την Αυστρία και επίσης προωθεί το σχέδιο του αγωγού Eastring (δυνητική σύνδεση αγωγών φ.α. Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Ουγγαρίας και Σλοβακίας). Συμμετέχει στην Ενεργειακή Κοινότητα, στην πρωτοβουλία CESEC, στην Πρωτοβουλία Τριών Θαλασσών (3SI), της οποίας είναι και ιδρυτικό μέλος, στην Πρωτοβουλία 17+1 και στην Partnership for Transatlantic Economic Cooperation (P-TEC).

Ειδικότερα :

α. Από τις αρχές του 2022 και μετά την ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, τα ενεργειακά θέματα απέκτησαν μείζονα σημασία. Η Ρουμανία, λόγω και της εσωτερικής παραγωγής σε φυσικό αέριο και πετρέλαιο ανταπεξέρχεται μέχρι στιγμής ικανοποιητικά στην παγκόσμια ενεργειακή κρίση. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα αποθέματα φυσικού αερίου της Ρουμανίας έφτασαν σε πληρότητα το 99,72% στις αρχές Οκτωβρίου 2023, πράγμα που σημαίνει ότι η χώρα είναι καλά εξοπλισμένη και δεν θα έχει πρόβλημα να καλύψει τις ανάγκες της.

β. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS), οι πρωτογενείς πηγές ενέργειας της Ρουμανίας μειώθηκαν κατά 2,9% το 2023, σε σύγκριση με το 2022, ενώ η τελική εμπορική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μειώθηκε κατά 4,1%. Συνολικά, μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 31ης Δεκεμβρίου 2023, οι κύριες πρωτογενείς πηγές ενέργειας ανήλθαν σε 32,898 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (toe), μειωμένες κατά 979 χιλ. toe σε ετήσια βάση. Η εγχώρια παραγωγή ανήλθε σε 17,925 εκατ. toe, μειωμένη κατά 148.800 toe (-0,8%), σε ετήσια βάση, και οι εισαγωγές ανήλθαν σε 14,973 εκατ. toe, μειωμένες κατά 830.200 toe (-5,3%). Περαιτέρω, το 2023, οι πηγές ηλεκτρικής ενέργειας ήταν 65,718 δισ. kWh, αυξημένες κατά 1,555 δισ. kWh σε σχέση με το 2022. Οι θερμοηλεκτρικοί σταθμοί παρήγαγαν 18,005 δισ. kWh, μειωμένες κατά 3,570 δισ. kWh (-16,5%). Οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί παρήγαγαν 18,621 δισ. kWh (+31,4%) και οι πυρηνικοί σταθμοί 11,191 δισ. kWh (+0,9%). Τα στοιχεία του INS αποκαλύπτουν ότι το 2023, η παραγωγή από αιολικούς σταθμούς ανήλθε σε 7,625 δισ.

kWh (+619,2 εκατομμύρια kWh) και η ηλιακή ενέργεια που παράγεται σε φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις έφτασε τα 1,659 δισ. kWh, μειωμένη κατά 113,4 εκατ. kWh. Η τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας το 2023 ανήλθε σε 49,042 δισ. kWh, μειωμένη κατά 5,2% σε σχέση με το 2022, ενώ η εμπορική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκε κατά 4,1%. Επιπλέον, ο δημόσιος φωτισμός μειώθηκε κατά 17,5% και η οικιακή κατανάλωση μειώθηκε κατά 7,9%.

γ. Η Ρουμανία παρουσίασε πλεόνασμα στο εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας το 2023, παρά το γεγονός ότι ανά Mwh, η τιμή των εξαγωγών της ήταν χαμηλότερη από την τιμή των εισαγωγών. Ειδικότερα, η αξία των εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας το 2023 ήταν 1,23 δισ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής. Αντίστοιχα, η αξία των εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας ανήλθε σε σχεδόν 1,19 δισ. ευρώ (τα στοιχεία για εξαγωγές και εισαγωγές είναι προσωρινά). Οι κυριότερες εξαγωγές ήταν προς τη Βουλγαρία (482 εκ. ευρώ), την Ουγγαρία (406 εκ.) και τη Σερβία (294 εκ.). Από άποψη εισαγωγών, οι κύριοι προμηθευτές ήταν η Σερβία (507 εκ. ευρώ), η Ουγγαρία (334 εκ. ευρώ) και η Βουλγαρία (309 εκ. ευρώ). Η Ρουμανία εξάγει ηλεκτρική ενέργεια κατά τις ώρες εκτός αιχμής, όταν είναι φθηνή, και εισάγει κατά τις ώρες αιχμής της κατανάλωσης, όταν είναι ακριβή. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι για εξαγωγές 11,63 TWh εισπράχθηκαν 1,235 δισ. ευρώ, οπότε, κατά μέσο όρο, για μία MWh που εξήχθη, οι Ρουμάνοι παραγωγοί εισέπραξαν 106 ευρώ/Mwh. Αντίθετα, για εισαγωγές 8,61 TWh αξίας 1,187 δισ. ευρώ, η Ρουμανία πλήρωσε κατά μέσο όρο για κάθε MWh, σχεδόν 138 ευρώ (συνεπώς η τιμή για μια εισαγόμενη MWh το 2023 ήταν 30% υψηλότερη από ό,τι για μια εξαγόμενη Mwh).

δ. Η Ρουμανία παρήγαγε 2,795 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (toe) αργού πετρελαίου το 2023, 129.200 toe λιγότερο (-4,4%) από ό,τι το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INS). Οι εισαγωγές αργού πετρελαίου ανήλθαν πέρυσι σε 7,371 εκατ. toe, 1,332 toe λιγότεροι από ό,τι το 2022 (-15,3%). Σύμφωνα με την τελευταία πρόβλεψη του ενεργειακού ισοζυγίου, που δημοσιεύθηκε από την Εθνική Επιτροπή Στρατηγικής και Πρόγνωσης (CNSP), η φετινή παραγωγή αργού πετρελαίου προβλέπεται σε 3,050 εκατ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου, μειωμένη κατά 2,3% σε σχέση με το 2022. Η CNSP αναφέρει ότι η παραγωγή αργού πετρελαίου της Ρουμανίας θα βρίσκεται σε πτωτική τροχιά την περίοδο 2023-2026, με μέσο ετήσιο ρυθμό -2,2%, συνέπεια της φυσικής μείωσης των κοιτασμάτων και της συντήρησης των υφιστάμενων μονάδων παραγωγής. Έτσι, το 2024 θα είναι 2,98 εκατ. toe (-2,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος), το 2025 2,91 εκατ. toe (-2,3%) και το 2026 2,855 εκατ. toe (-2%). Από την άλλη πλευρά, το CNSP εκτιμά αύξηση 4,1% στις εισαγωγές αργού πετρελαίου κατά την προαναφερθείσα περίοδο. Για το 2023, η πρόβλεψη του ενεργειακού ισοζυγίου εκτιμά ότι οι εισαγωγές θα ανέλθουν σε 9,215 εκατ. toe (+5,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος), για το 2024 σε 9,65 εκατ. toe (+4,7%), για το 2025 σε 10 εκατ. toe (+3,6%) και για το 2026 σε 10,3 εκατ. Toe (+3%).

ε. Πυρηνική Ενέργεια. Στην Ρουμανία λειτουργεί το πυρηνικό εργοστάσιο της Cernavoda (απέχει περίπου 64 χλμ από την Κωνσταντζα και περίπου 180 χλμ από το Βουκουρέστι) με δύο Σταθμούς παραγωγής τον 1 και τον 2 (κατασκευή το 1983). Στα σχέδια είναι η κατασκευή και λειτουργία επιπλέον 2 σταθμών του 3 και του 4. Οι μονάδες 1 και 2 του Cernavoda, που βρίσκονται σε λειτουργία, εξασφαλίζουν περίπου το 18% της συνολικής ενέργειας που παράγεται στη Ρουμανία.

Οι κύριοι θεσμικοί πυλώνες του ρουμανικού πυρηνικού τομέα είναι:

Ο ενεργειακός τομέας τελεί υπό την εποπτεία του **Υπουργείου Ενέργειας**, το οποίο διαμορφώνει πολιτικές και στρατηγικές. Το Υπουργείο Ενέργειας καθορίζει την εθνική στρατηγική στον τομέα της ενέργειας και είναι ο κύριος μέτοχος στον τομέα της παραγωγής πυρηνικής ενέργειας, της πυρηνικής έρευνας και μηχανικής, της παραγωγής πυρηνικών καυσίμων και βαρέος ύδατος.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Υδάτων και Δασών είναι η κεντρική αρχή για την προστασία του περιβάλλοντος και έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες στον τομέα αυτό όσον αφορά την αδειοδότηση και τον έλεγχο των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Η Εθνική Επιτροπή Ελέγχου Πυρηνικών Δραστηριοτήτων /The National Commission for Nuclear Activities Control-CNCAN είναι η ρυθμιστική αρχή πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας της Ρουμανίας, υπεύθυνη για τη ρύθμιση, την αδειοδότηση και τον έλεγχο των πυρηνικών δραστηριοτήτων, διασφαλίζοντας την ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας και την προστασία του κοινού και των εργαζομένων από τις βλαβερές συνέπειες της ιοντίζουσας ακτινοβολίας. Η CNCAN είναι ίδρυμα δημοσίου συμφέροντος και τελεί υπό τον συντονισμό του Ρουμάνου Πρωθυπουργού μέσω της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης.

Ο Οργανισμός Πυρηνικών και Ραδιενεργών Αποβλήτων /The Nuclear and Radioactive Waste Agency-ANDR είναι μια εξειδικευμένη αρχή της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, που λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο και συντονίζεται από το Υπουργείο Ενέργειας. Είναι υπεύθυνος για την προώθηση της ειρηνικής χρήσης της πυρηνικής ενέργειας και των σχετικών προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης. Η ANDR είναι η αρμόδια εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για το συντονισμό της προ της διάθεσης διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων από τις δραστηριότητες και τον παροπλισμό, έχοντας την ευθύνη για την ασφαλή διάθεσή τους.

Η SNN είναι ο ιδιοκτήτης και φορέας εκμετάλλευσης του Cernavoda. Η εταιρεία περιλαμβάνει δύο θυγατρικές εταιρείες (μη νομικά πρόσωπα), **μία για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας (NPP Cernavoda) και μία για την παραγωγή πυρηνικού καυσίμου (Nuclear Fuel Plant FCN Pitesti).** Η SNN είναι κρατική εταιρεία, η οποία συντονίζεται από το Υπουργείο Ενέργειας. Η εταιρεία εισήχθη στο Χρηματιστήριο του Βουκουρεστίου το 2013 και, στην τρέχουσα μετοχική της δομή, το ρουμανικό κράτος (μέσω του Υπουργείου Ενέργειας) κατέχει το 82,49% των μετοχών. Το υπόλοιπο ποσοστό 17,50% ανήκει σε άλλους μετόχους. Οι κύριες δραστηριότητές της περιλαμβάνουν την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, την κατασκευή και θέση σε λειτουργία πυρηνικών σταθμών και την κατασκευή πυρηνικών καυσίμων. Η SNN είναι επίσης ο μοναδικός ιδιοκτήτης της εταιρείας έργου Energonuclear, η οποία συστάθηκε για την ολοκλήρωση του έργου των μονάδων 3 και 4 της Cernavoda.

Η κρατική εταιρεία πυρηνικής ενέργειας (RATEN) είναι το στρατηγικό νομικό πρόσωπο στη Ρουμανία που συντονίζει τη δραστηριότητα έρευνας και ανάπτυξης (R&D) στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και διατηρεί και αναπτύσσει την επιστημονική και τεχνολογική υποστήριξη για το εθνικό πρόγραμμα πυρηνικής ενέργειας. Η RATEN υπάγεται στο Υπουργείο Ενέργειας και διαχειρίζεται δύο θυγατρικές εταιρείες: το Ινστιτούτο Πυρηνικών Ερευνών (RATEN ICN) και το Κέντρο Τεχνολογίας και Μηχανικής για Πυρηνικά Έργα (RATEN CITON). Οι δύο οργανισμοί παρέχουν επιστημονική, τεχνική και μηχανολογική υποστήριξη (οργανισμοί τεχνικής υποστήριξης) για την ανάπτυξη του ρουμανικού προγράμματος πυρηνικής ενέργειας, για την ασφαλή και ανταγωνιστική λειτουργία των μονάδων 1 και 2 της Cernavoda, για τη διατήρηση της τεχνογνωσίας όσον αφορά τη θέση σε λειτουργία των μονάδων 3 και 4 της Cernavoda και άλλων νέων πυρηνικών σταθμών, για την προώθηση προηγμένων αντιδραστήρων γενιάς IV και την εφαρμογή του επιδεικτικού συστήματος ALFRED/Advanced Lead-cooled Fast Reactor European Demonstrator) στη Ρουμανία, για τον εντοπισμό και την προκαταρκτική αξιολόγηση νέων πιθανών πυρηνικών εγκαταστάσεων συμβατών με SMR-Αρθρωτοί Πυρηνικοί Αντιδραστήρες στη Ρουμανία*, για την ασφαλή αποθήκευση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, για την ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στον πυρηνικό τομέα, καθώς και για την ευρύτερη διεθνή συνεργασία.

Σεπτέμβριος 2023, SMR-Αρθρωτοί Πυρηνικοί Αντιδραστήρες στη Ρουμανία

Η Ρουμανία είναι η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που αποκτά αυτή τη νέα τεχνολογία πυρηνικής ενέργειας. Οι SMR, οι οποίοι έχουν ένα κλάσμα του μεγέθους των κανονικών αντιδραστήρων και έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε τα συστήματα να μπορούν να συναρμολογηθούν εκ των προτέρων σε ένα

εργοστάσιο, μπορούν να παράγουν μεγάλη ποσότητα ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Το μικρό τους μέγεθος σημαίνει επίσης ότι μπορούν να εγκατασταθούν εκεί όπου δεν υπάρχει αρκετή γη για κανονικούς αντιδραστήρες.

Πρόκειται ακόμη για μια αναδυόμενη τεχνολογία και έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως σε πιλοτικά έργα. Ωστόσο, οι πρόσφατες εξελίξεις και οι επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης έχουν προκαλέσει το ενδιαφέρον και την πολιτική υποστήριξη για την πυρηνική ενέργεια σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Νωρίτερα φέτος, η ρουμανική κυβέρνηση χαρακτήρισε τους SMR ως "τη νεότερη, ασφαλέστερη και καθαρότερη πυρηνική τεχνολογία".

Μια εταιρική σχέση μεταξύ της Ρουμανίας και των ΗΠΑ έφερε αυτή την προηγμένη πυρηνική τεχνολογία στη χώρα στο πλαίσιο ενός προγράμματος που ονομάζεται "Project Phoenix" (Το PROJECT PHOENIX ανακοινώθηκε από τον ειδικό προεδρικό απεσταλμένο των ΗΠΑ για το κλίμα John Kerry στη διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή στο Sharm El-Sheikh της Αιγύπτου - COP27).

Σημειώνεται επίσης ότι για την διενέργεια feasibility studies για τους SMR'S, έχουν επιλεγεί από πλευράς ΗΠΑ οι Πολωνία, Σλοβακία και Τσεχία).

Οι αντιδραστήρες θα αντικαταστήσουν παλιούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα.

Στο Doicești, μια περιοχή βόρεια του Βουκουρεστίου, ένα εργοστάσιο με έξι από αυτές τις μονάδες έλαβε χρηματοδότηση ύψους έως και 254 εκατ. ευρώ. Θα μπορούσε να δημιουργήσει πάνω από 2.000 θέσεις εργασίας και να αποφύγει την παραγωγή 4 εκατομμυρίων τόνων διοξειδίου του άνθρακα ετησίως.

Η Εθνική Εταιρεία Ουρανίου / The National Uranium Company-CNU, η οποία ανήκει στην κυβέρνηση και υπάγεται στο Υπουργείο Ενέργειας, είναι υπεύθυνη για τις δραστηριότητες εξόρυξης και άλεσης ουρανίου, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων γεωλογικής έρευνας και εκμετάλλευσης των μεταλλευμάτων ουρανίου, της επεξεργασίας και διύλισης των μεταλλευμάτων και της εμπορίας του διοξειδίου του ουρανίου (UO₂) και του οκταξειδίου του ουρανίου (U₃O₈). Επί του παρόντος, η CNU βρίσκεται υπό αναδιοργάνωση. Σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 193/2018, το διοξείδιο του ουρανίου που παράγεται από την CNU πωλείται με ρυθμιζόμενο τιμολόγιο και η SNN το προμηθεύεται, δεδομένης της διαθεσιμότητας του αποθέματος και της εκπλήρωσης των ποιοτικών κριτηρίων. Σύμφωνα με τη στρατηγική για τη διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας πρώτων υλών που είναι απαραίτητες για την παραγωγή πυρηνικών καυσίμων, η SNN δημιούργησε έναν νέο κλάδο, το Uranium Powder Plant - Feldioara SRL, μετά την εξαγορά της γραμμής επεξεργασίας U₃O₈ της CNU στην Feldioara.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι, από την Ρ/Κυβέρνηση έχει ανακοινωθεί ως προτεραιότητα η ανάπτυξη του προγράμματος Αρθρωτών Πυρηνικών Αντιδραστήρων με ψύξη μολύβδου/SMR- Small Modular Reactors, υπεγράφη Μνημονίου Συνεργασίας -Βρυξέλλες 9 Νοεμβρίου τ.έ.- μεταξύ 5 εταιρών από Ρουμανία, Βέλγιο, Ιταλία και ΗΠΑ, για την ανάπτυξη, επίδειξη και εμπορική αξιοποίηση μικρών αρθρωτών αντιδραστήρων με ψύξη μολύβδου (SMR), στις 6 Νοεμβρίου 2023 υπήρξε κοινή επιστολή 12 κ-μ της ΕΕ (χώρες : Βουλγαρία, Κροατία, Φινλανδία, Γαλλία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Τσεχία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Σουηδία) η οποία απευθύνθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με την οποία ζητείται η δημιουργία μίας βιομηχανικής συμμαχίας για τους μικρούς αρθρωτούς πυρηνικούς αντιδραστήρες/industrial alliance for small modular nuclear reactors, ενώ τέλος επίσης στις 6 Νοεμβρίου, υπήρξε ανακοίνωση από το Γραφείο της Επιτρόπου Ενέργειας κας Kadri Simson για την δημιουργία μίας βιομηχανικής συμμαχίας αφιερωμένης στους μικρούς αρθρωτούς αντιδραστήρες/SMR στις αρχές του 2024.

στ. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ στη Ρουμανία είναι αποτέλεσμα των προτεραιοτήτων που έχει θέσει η ρουμανική κυβέρνηση στον ενεργειακό τομέα. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα 2021-2030 (INECP) - το οποίο έχει σαν τελικό στόχο μερίδιο 30,7% της ανανεώσιμης ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας έως το 2030 - σε συνδυασμό με τους στόχους της Ε.Ε. για επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2050, έχουν μετατρέψει τις ΑΠΕ σε τομέα πρόσφορο για ιδιωτικές επενδύσεις. Με βάση τον προγραμματισμό που θέλει την συνολική εγκατεστημένη ηλεκτρική ισχύ της Ρουμανίας να αυξάνεται κατά περίπου 32% έως το 2030 (σε σύγκριση με το 2020), αναμένεται η αύξηση

της εγκατεστημένης ισχύος όλων των μορφών ΑΠΕ. Ειδικότερα, οι εγκαταστάσεις αιολικής και ηλιακής ενέργειας, από δυναμικότητα ισχύος 2.302 GW και 3.692 GW αντίστοιχα το 2020, αναμένεται να φτάσουν τα 5.255 GW και 5.054 GW αντίστοιχα το 2030, ενώ η υδροηλεκτρική ενέργεια θα διατηρήσει την ηγετική της θέση ως ο κύριος ενεργειακός πόρος στη Ρουμανία όσον αφορά την εγκατεστημένη ισχύ, αυξάνοντας από 2.953 GW το 2020 σε 7.593 GW μέχρι το 2025 (χωρίς σχέδιο περαιτέρω επέκτασης πέραν του χρονικού αυτού ορίου).

Σύμφωνα με την έκθεση του ειδησεογραφικού οργανισμού “SeeNext” με τίτλο “Renewable Energy in Southeast Europe”, η Ρουμανία είναι η μεγαλύτερη αγορά ΑΠΕ στη ΝΑ Ευρώπη, καθώς η χώρα καταλαμβάνει μακράν την πρώτη θέση στους επιμέρους δείκτες.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στο σκέλος των λειτουργικών εσόδων, παρατηρείται ότι ο τομέας των ΑΠΕ απέφερε το 2021 12,9 δισ. ευρώ αθροιστικά στις πέντε υπό εξέταση χώρες, με τη Ρουμανία να έχει το μερίδιο του λέοντος, λίγο πάνω από το 50% του συνόλου (6,6 δισ. ευρώ). Μάλιστα η ετήσια αύξηση των λειτουργικών εσόδων στη Ρουμανία (+41%, από 4,7 δισ. ευρώ το 2020) υπερέβη τη συνολική αύξηση για την περιφέρεια, η οποία ανήλθε στο 30% μεταξύ 2020 και 2021 (η αύξηση των λειτουργικών εσόδων οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και στην συνακόλουθη αύξηση της ζήτησης για εναλλακτική ενέργεια). Σε όρους μεγέθυνσης της αγοράς των ΑΠΕ, η Ρουμανία ήταν δεύτερη το 2021, πίσω μόνο από τη Βουλγαρία (+44%), η οποία όμως κινήθηκε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (λειτουργικά έσοδα 1,3 δισ. το 2021).

Όσον αφορά τα συνδυαστικά καθαρά κέρδη (δηλαδή το άθροισμα των κερδών των τριών τομέων : α) λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, β) κατασκευές, μηχανική και ανάπτυξη έργων και γ) μεταποιητικός τομέας) και πάλι η Ρουμανία, με 987 εκ. ευρώ (εκ των οποίων τα 936 εκ. αφορούν τη λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων), επί συνόλου 1,7 δισ. ευρώ, αντιπροσωπεύει το ήμισυ και πλέον της αγοράς στην περιοχή.

Τέλος, ο αριθμός των εργαζομένων στον τομέα των ΑΠΕ ανήλθε στους 33.439 το 2021 (+1,3% σε σχέση με το 2020). Περισσότεροι από τους μισούς και συγκεκριμένα 16.871 εργαζόμενοι απασχολούνται στη Ρουμανία.

1.3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

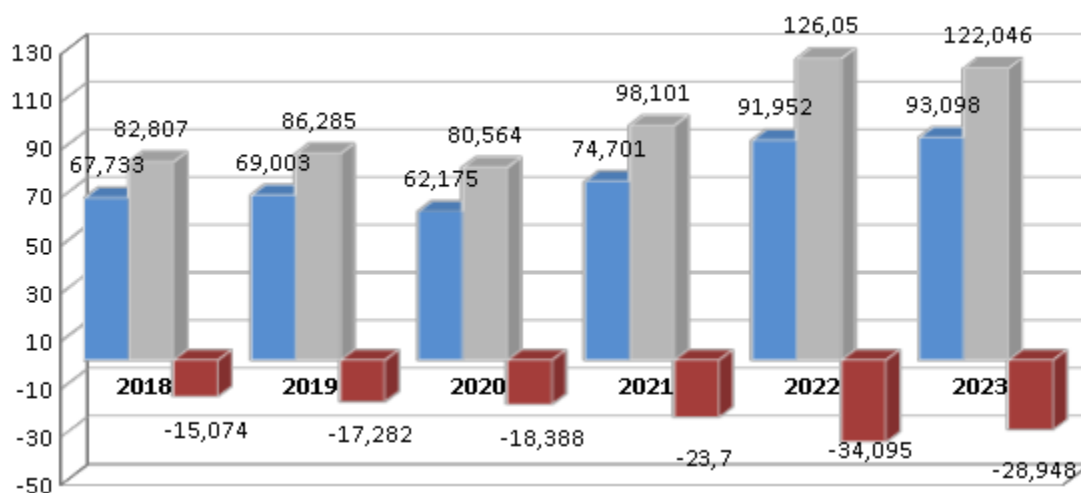
1.3.1 ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ

Το 2023, οι ρ/εξαγωγές ανήλθαν σε 93,098 δισ. ευρώ (αυξημένες κατά 1,3% σε σχέση με το 2022) και οι εισαγωγές σε 122,046 δισ. ευρώ (-3,2%). Το εμπορικό έλλειμμα ήταν 28,948 δισ. ευρώ, δηλαδή 5,142 δισ. ευρώ λιγότερα από το 2022 (-15,1%). Η διαχρονική εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου της χώρας καταγράφεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 4: Εξωτερικό εμπόριο αγαθών της Ρουμανίας (σε δισ. ευρώ)

Δισ. Ευρώ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Μεταβολή 2021/2022
Εξαγωγές αγαθών	67,733	69,003	62,175	74,701	91,952	93,098	1,3%
Εισαγωγές αγαθών	82,807	86,285	80,564	98,401	126,05	122,046	-3,2%
Εμπορικό ισοζύγιο	-15,074	-17,282	-18,388	-23,700	-34,095	-28,948	-15,1%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας (επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου)

Διάγραμμα 2: Πορεία Εξωτερικού Εμπορίου Ρουμανίας (σε δισ. ευρώ)

Όσον αφορά στις εξαγωγές αγαθών, τα δέκα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της Ρουμανίας είναι: μηχανολογικός εξοπλισμός, αυτοκίνητα και λοιπά οχήματα, βιομηχανικά μηχανήματα και εξοπλισμός, δημητριακά, καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ, σίδηρος, χάλυβας και τεχνουργήματα από σίδηρο ή χάλυβα, ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο), έπιπλα και επαγγελματικά και επιστημονικά όργανα και εξοπλισμό.

Πίνακας 5: Εξαγωγές αγαθών Ρουμανίας (σε εκατ. ευρώ)

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		Μεταβολή στην αξία 2023/2022
	Αξία	% στο σύνολο	
77. Ηλεκτρικά μηχανήματα, συσκευές και τα μέρη τους	15.236,6	16,4%	+9,8%
78. Αυτοκίνητα, οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα	14.416,6	15,5%	+10,8%
74. Γενικά βιομηχανικά μηχανήματα και εξοπλισμός	5.558,8	5,9%	+5,8%
04. Δημητριακά	4.564,2	4,9%	-2,0%

62. Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	3,299,9	3,5%	+10,7%
69. Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	3.005,3	3,2%	+16,7%
67. Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	2.977,1	3,2%	-27,5%
33. Πετρέλαιο και πετρελαϊκά προϊόντα	2.941,6	2,8%	-27,6%
87. Επαγγελματικά και επιστημονικά όργανα και εξοπλισμός	2.801,4	3,0%	+8,9%
82. Έπιπλα και μέρη αυτών	2.543	2,7%	-2,6%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας (επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου)

Τα κυριότερα αγαθά που εισάγει η χώρα είναι μηχανές, συσκευές, ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, λέβητες, αυτοκίνητα, ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο), φαρμακευτικά προϊόντα, σίδηρος, χάλυβας, όργανα και συσκευές οπτικής και κινηματογραφίας και κλωστοϋφαντουργικά νήματα και υφάσματα,

Πίνακας 6: Εισαγωγές αγαθών στη Ρουμανία (σε εκατ. ευρώ)

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		Μεταβολή στην αξία
	Αξία	% στο σύνολο	2023/2022
77. Ηλεκτρικά μηχανήματα, συσκευές και τα μέρη τους	14.198,7	11,6%	+3,2%
78. Αυτοκίνητα, οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα	11.760,3	9,6%	+16,0%
33. Πετρέλαιο και πετρελαϊκά προϊόντα	7.722,1	6,3%	-12,6%
74. Γενικά βιομηχανικά μηχανήματα και εξοπλισμός	6.027,1	4,9%	+3,6%
54. Φαρμακευτικά προϊόντα	5.157,3	4,2%	+11,7%
67. Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	4.965,4	4,0%	-14,3%
69. Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	4.660,3	3,8%	+0,7%
76. Συσκευές και εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών και ήχου για ηχογράφηση και αναπαραγωγή	3.926,0	3,2%	+4,0%
72. Εξοπλισμός και μηχανήματα για ειδικευμένες βιομηχανίες	3.658,9	3,0%	+18,0%
65. Κλωστοϋφαντουργικά νήματα, υφάσματα, έτοιμα είδη και συναφή προϊόντα	2.885,3	2,4%	-5,6%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας (επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου)

Οι κυριότερες χώρες – εμπορικοί εταίροι της Ρουμανίας, όσον αφορά εξαγωγές και εισαγωγές είναι οι εξής :

Πίνακας 7 : Οι προορισμοί εξαγωγών Ρουμανίας και η θέση της Ελλάδας το 2023

Θέση	Χώρα	2023 εκ. ευρώ	Μερίδιο επί συνόλου εξαγωγών	2023 σε σχέση με 2022
Σύνολο εξαγωγών		93.098,1	100,0%	1,3%
1	Γερμανία	19.404,1	20,8%	6,3%
2	Ιταλία	9.466,7	10,2%	2,2%
3	Γαλλία	5.906,9	6,3%	6,7%
4	Ουγγαρία	5.273,8	5,7%	-22,3%
5	Βουλγαρία	3.864,6	4,2%	8,5%
6	Πολωνία	3.426,5	3,7%	-2,1%
7	Ολλανδία	3.147,3	3,4%	-2,4%
8	Τουρκία	3.060,7	3,3%	8,6%
9	Ισπανία	3.002,2	3,2%	4,8%
10	Τσεχία	2.997,2	3,2%	12,8%
11	Ηνωμένο Βασίλειο	2.738,7	2,9%	4,0%
12	Ουκρανία	2.474,1	2,7%	60,2%
13	Βέλγιο	2.221,3	2,4%	18,1%
14	Η.Π.Α.	2.150,4	2,3%	-5,1%
15	Μολδαβία	2.075,4	2,2%	-8,4%
16	Σλοβακία	2.020,9	2,2%	13,0%
17	Αυστρία	1.982,9	2,1%	-10,4%
18	Σερβία	1.324,6	1,4%	-10,8%
19	Ελλάδα	1.091,2	1,2%	1,1%
20	Μαρόκο	927,1	1,0%	18,0%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας (επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου)

Πίνακας 8 : Οι προμηθευτές Ρουμανίας και η θέση της Ελλάδας το 2023

Θέση	Χώρα	2023 εκ. ευρώ	Μερίδιο επί συνόλου εξαγωγών	2023 σε σχέση με 2022
Σύνολο εισαγωγών		122.045,7	100,0%	-3,2%
1	Γερμανία	23.671,8	19,4%	5,5%
2	Ιταλία	10.564,8	8,7%	2,5%
3	Ουγγαρία	7.902,0	6,5%	-3,5%
4	Πολωνία	7.625,5	6,2%	2,5%
5	Κίνα	6.759,6	5,5%	-8,4%
6	Τουρκία	6.364,3	5,2%	5,2%
7	Βουλγαρία	5.686,1	4,7%	-35,4%
8	Ολλανδία	5.238,8	4,3%	4,3%
9	Γαλλία	5.217,9	4,3%	6,4%
10	Αυστρία	4.269,4	3,5%	7,3%
11	Τσεχία	3.635,4	3,0%	7,1%
12	Ισπανία	3.431,9	2,8%	6,5%
13	Βέλγιο	3.065,6	2,5%	1,5%
14	Καζακστάν	2.734,9	2,2%	-15,1%
15	Σλοβακία	2.424,0	2,0%	1,3%
16	Ελλάδα	1.819,9	1,5%	11,9%
17	Ουκρανία	1.469,4	1,2%	-33,2%
18	Η.Π.Α.	1.376,7	1,1%	2,2%
19	Σερβία	1.310,3	1,1%	16,7%
20	Ινδία	1.283,6	1,1%	69,5%

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας (επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου)

Παρατηρούμε ότι οι εξαγωγές προς τις πρώτες 20 χώρες πελάτες της Ρουμανίας καλύπτουν το 84,4% των συνολικών εξαγωγών (το 2022 κάλυπταν το 82,3%), ενώ οι πρώτες 20 χώρες προμηθευτές της Ρουμανίας κατέχουν μερίδιο 86,8% των συνολικών εισαγωγών (87,6% το 2022). Οι εμπορικές συναλλαγές με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν τη μερίδα του λέοντος, καθώς ανέρχονται σε 67,575 δισ. ευρώ ως προς τις εξαγωγές (72,6% του συνόλου) και σε 89,501 δισ. ευρώ ως προς τις εισαγωγές (73,3% του συνόλου). Η Ελλάδα καταλαμβάνει, για το 2023, την 19^η θέση ως χώρα πελάτης των ρουμανικών προϊόντων και την 16^η ως χώρα - προμηθευτής της Ρουμανίας με μερίδιο 1,2% και 1,5% αντιστοίχως.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το εμπόριο υπηρεσιών στη Ρουμανία διαρθρώνεται ως εξής για το 2023 (με βάση τα προσωρινά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας - BNR): Οι εισπράξεις ανήλθαν σε 40,457 δισ. ευρώ (+9,5% σε σχέση με το 2022) και οι πληρωμές σε 26,962 δισ. ευρώ (+13,0%), διαμορφώνοντας πλεονασματικό υπέρ της Ρουμανίας ισοζύγιο κατά 13,495 δισ. ευρώ (+7,6%). Ο πίνακας που ακολουθεί αποτυπώνει το εμπόριο υπηρεσιών ανά κατηγορία:

Πίνακας 9: Εισπράξεις – Πληρωμές υπηρεσιών (εκ. ευρώ)

	2022			2022		
	Εισπράξεις	Πληρωμές	Ισοζύγιο	Εισπράξεις	Πληρωμές	Ισοζύγιο
Υπηρεσίες	36.937	23.864	13.073	40.457	26.962	13.495
1. Μεταποίηση	3.031	160	2.871	3.292	150	3.142
2. Μεταφορές	10.195	4.606	5.590	10.682	4.636	6.046
3. Τουρισμός	4.474	7.382	-2.908	4.602	8.499	-3.897
4. Τηλ/νίες, ΙΤ	9.334	3.698	5.636	10.294	4.229	6.065
5. Λοιπά	9.903	8.018	1.885	11.587	9.448	2.139

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ρουμανίας – BNR

1.4. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) στη Ρουμανία μειώθηκαν στα 6,587 δισ. ευρώ το 2023, από 10,039 δισ. ευρώ το 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας (BNR). Συνεπώς, το απόθεμα (stock) των ΑΞΕ στη Ρουμανία αγγίζει πλέον τα 117 δισ. ευρώ. Από τις ΑΞΕ του 2023, οι επενδύσεις σε μετοχές (συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων καθαρών επανεπενδυόμενων κερδών) ανήλθαν σε 6,548 δισ. ευρώ και τα ενδοομιλικά δάνεια σε 39 εκ. ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Εθνικό Γραφείο Εμπορικού Μητρώου (ONRC) της χώρας, ο αριθμός των εταιρειών με ξένα κεφάλαια που ιδρύθηκαν στη Ρουμανία το 2023 ανήλθε σε 7.010, μειωμένος κατά 4,86% σε σύγκριση με το 2022. Οι νέες εταιρείες είχαν εγγεγραμμένο κεφάλαιο συνολικού ύψους 125,66 εκατομμυρίων δολαρίων, σχεδόν τριπλάσιο σε σύγκριση με το αντίστοιχο των εταιρειών που εγγράφηκαν μεταξύ Ιανουαρίου και Δεκεμβρίου 2022 (45,56 εκ. δολάρια). Στο τέλος Δεκεμβρίου 2023, υπήρχαν 251.226 εταιρείες με ξένη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο στη Ρουμανία. Η αξία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου ήταν 54,344 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο μεγαλύτερος αριθμός εταιρειών με ξένη συμμετοχή - 52.756 με εγγεγραμμένο κεφάλαιο 2,38 δισ. ευρώ - αφορά επενδυτές από την Ιταλία, ωστόσο η υψηλότερη αξία μετοχικού κεφαλαίου ανήκει σε ολλανδικές εταιρείες - 9,694 δισ. ευρώ σε 6.084 εταιρείες. Η αναμφισβήτητη πρώτη θέση της Ολλανδίας συνδέεται και με το γεγονός ότι πολυεθνικές εταιρείες προτιμούν να επενδύουν στη Ρουμανία μέσω Ολλανδίας λόγω παροχής σχετικών κινήτρων. Κάτι ανάλογο ισχύει και για την Κύπρο, η οποία καταλαμβάνει την 4^η θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών (με 6.578 εταιρείες στο τέλος του 2023 και συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο 4,713 δισ. ευρώ, ποσοστό 9,73%). Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 5^η θέση με 2,447 δισ. ευρώ επενδεδυμένο κεφάλαιο και ποσοστό 5,05%. Την πρώτη πεντάδα των επενδυτριών χωρών στη Ρουμανία (σε δισ. ευρώ) συμπληρώνουν οι Γερμανία (2η θέση με 25.737 εταιρείες και 5,886 δισ. ευρώ - 12,15%) και η Αυστρία (3η θέση με 8.546 εταιρείες και 5,402 δισ. ευρώ - 11,15%).

Τομείς προτεραιότητας προς τους οποίους κατευθύνονται οι άμεσες ξένες επενδύσεις είναι η αυτοκινητοβιομηχανία και τα μέρη αυτοκινήτων, ο τραπεζικός τομέας, οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και ο κτηματομεσιτικός κλάδος.

Η πρωτεύουσα Βουκουρέστι, από μόνη της, προσελκύει το 55% περίπου των επενδύσεων. Παρά το γεγονός ότι ξένες εταιρείες έχουν τις παραγωγικές τους μονάδες στην επαρχία, η έδρα τους βρίσκεται στο Βουκουρέστι. Η Ρουμανία άρχισε να προσελκύει επενδύσεις στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με τις πιο σημαντικές να πραγματοποιούνται από τα μέσα του '90 και μετά.

Πιο αναλυτικά, οι σημαντικότεροι τομείς που προσελκύουν ξένες επενδύσεις στη Ρουμανία (με εμβληματικά παραδείγματα ανά τομέα) είναι οι ακόλουθοι :

- η αυτοκινητοβιομηχανία και τα μέρη αυτοκινήτων (Renault, Daimler Benz, Ford, Siemens, Continental Alcoa, Delpi Packard, Michelin, Pirelli)
- ο τραπεζικός και ο χρηματοοικονομικός τομέας (Citibank, Societe Generale, Royal Bank of Scotland, Ing, General Volksbank, Raiffeisen, Alpha Bank, Intesa, Garanti Bank, Erste Bank, Unicredit, Credit Agricole, Allianz, Vista Bank)
- ο τομέας πληροφορικής (Hewlett Packard, Intel, Microsoft, Oracle, Cisco)
- ο τομέας τηλεπικοινωνιών (Telecom, Orange, Telesystem International services, Vodafone).
- Ο ξενοδοχειακός κλάδος (Hilton, Marriott, Howard Johnson, Sofitel, Ramada, Radisson, Accor).
- Η βαριά βιομηχανία (Timken, Lafarge, Heidelberg, Plexus, Lufkin, Toro).
- Ο τομέας των καταναλωτικών αγαθών (Procter and Gamble, Unilever, Henkel, Coca Cola, Pepsico, Parmalat, Smithfield Foods)
- ο τομέας του λιανεμπορίου (Metro, Delhaize, Dm Drogerie, Carrefour, Cora, Selgros, Auchan, Kaufland)

Πίνακας 10: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ανά χώρα προέλευσης τον Δεκέμβριο του 2023 (σε εκ. ευρώ)

	Αξία Εγγεγρ. Κεφαλαίου (σε εκ. ευρώ)	Ποσοστό επί του συνόλου (%)
1. Ολλανδία	9.694,836	20,00
2. Γερμανία	5.886,890	12,15
3. Αυστρία	5.402,573	11,15
4. Κύπρος	4.713,182	9,73
5. Ελλάδα	2.447,612	5,05
6. Γαλλία	2.408,309	4,97
7. Ιταλία	2.380,817	4,91
8. Λουξεμβούργο	2.145,518	4,43
9. Ισπανία	1.701,870	3,51
10. Ελβετία	1.612,377	3,33
11. Ουγγαρία	1.591,564	3,28
12. Ηνωμένο Βασίλειο	1.112,604	2,30
13. ΗΠΑ	896,387	1,85

14. Τουρκία	831,565	1,72
15. Βέλγιο	769,679	1,59

Πηγή: Μητρώο Εμπορικών Εταιριών Ρουμανίας (ONRC), Δεκέμβριος 2023

2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΝΕΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

Τον Οκτώβριο του 2023 ψηφίστηκε το νέο φορολογικό νομοσχέδιο. Οι βασικότερες αλλαγές που επιφέρει είναι οι εξής :

1. Φορολόγηση των μικρών επιχειρήσεων (micro - enterprises)

Το όριο του τζίρου για το χαρακτηρισμό μίας επιχείρησης ως μικρής κατεβαίνει από τα 500.000 στα 60.000 ευρώ. Οι μικρές επιχειρήσεις με έσοδα έως 60.000 ευρώ ετησίως θα φορολογούνται με 1% επί του κύκλου εργασιών (ετήσιος τζίρος), ενώ εάν τα έσοδα υπερβαίνουν το ποσό αυτό (60.000 ευρώ), ο φόρος θα αυξάνεται στο 3% επί του τζίρου.

2. Φορολόγηση μεγάλων επιχειρήσεων (κύκλος εργασιών άνω των 50 εκ. ευρώ ετησίως)

Οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών άνω των 50 εκ. ευρώ θα καταβάλλουν φόρο 1% επί του ετήσιου τζίρου, εφόσον ο φόρος αυτός είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο επί των κερδών με συντελεστή 16%. Από τον συνολικό κύκλο εργασιών όμως, εκτός από τις επενδύσεις, θα αφαιρούνται και οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης, οι οποίοι επίσης αποτελούν φόρο.

3. Ελάχιστος φόρος και για τις τράπεζες

Η ανωτέρω διάταξη περί φορολόγησης μεγάλων επιχειρήσεων, θα ισχύει και στις τράπεζες, καθώς και αυτές θα υποχρεούνται να πληρώνουν φόρο 2% επί του κύκλου εργασιών τους, εάν αυτός (φόρος) είναι υψηλότερος από τον φόρο 16% επί των κερδών.

4. Φοροαπαλλαγή στους τομείς της πληροφορικής, των κατασκευών, της γεωργίας και της βιομηχανίας τροφίμων

Η φορολογική απαλλαγή στην πληροφορική, τις κατασκευές, τη γεωργία και τη βιομηχανία τροφίμων διατηρείται μόνο για μηνιαία εισοδήματα κάτω των 10.000 λέι (περίπου 2.000 ευρώ). Η απαλλαγή ισχύει για έναν μόνο εργοδότη, ενώ το μέρος του ακαθάριστου μηνιαίου εισοδήματος που υπερβαίνει τα 10.000 λέι δεν επωφελείται από φορολογικές διευκολύνσεις.

5. Οι εργαζόμενοι στις κατασκευές, τη γεωργία και τη βιομηχανία τροφίμων θα πληρώνουν CASS (εισφορά κοινωνικής ασφάλισης υγείας)

Οι εργαζόμενοι σε αυτούς τους τομείς θα πληρώνουν κανονικά CASS (εισφορά κοινωνικής ασφάλισης υγείας), καθώς η κυβέρνηση καταργεί την εξαίρεση από την πληρωμή.

6. Αύξηση του Φ.Π.Α. για ορισμένες κατηγορίες αγαθών

Αυξάνεται ο ΦΠΑ για ορισμένα προϊόντα. Πιο συγκεκριμένα, ο Φ.Π.Α. αυξάνεται **-από 5% σε 9%** για την προμήθεια κοινωνικής στέγασης, την προμήθεια τροφίμων υψηλής ποιότητας, την προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ, ηλιακών θερμοσιφώνων,

αντλιών θερμότητας και άλλων συστημάτων θέρμανσης υψηλής απόδοσης, **καθώς και για παραστάσεις, συναυλίες, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις** (προσθήκη μετά την αρχική δημοσίευση του νομοσχεδίου).

-Αύξηση από 9% σε 19% του Φ.Π.Α. για την μη αλκοολούχο μπίρα και τροφίμων με προσθήκη ζάχαρης (των οποίων η συνολική περιεκτικότητα σε ζάχαρη είναι τουλάχιστον 10g/100g προϊόντος).

Αντίθετα, διατηρείται ο ΦΠΑ 5% στα βιβλία, τις εφημερίδες, τα περιοδικά, τα μουσεία, την παράδοση καυσόξυλων και τη θερμική ενέργεια.

7. Φόρος στα ακριβά κτίρια και αυτοκίνητα

Η κυβέρνηση υποχρεώνει τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν ακίνητα ακριβότερα από 2.500.000 λεί (περίπου 500.000 ευρώ) και αυτοκίνητα ακριβότερα από 375.000 λεί (περίπου 75.000 ευρώ) να πληρώσουν ειδικό φόρο. Στην περίπτωση των ακινήτων, ο φόρος θα υπολογίζεται με την εφαρμογή συντελεστή 0,3% επί της διαφοράς μεταξύ της φορολογητέας αξίας του κτιρίου που κοινοποιείται από το τοπικό φορολογικό όργανο μέσω της φορολογικής απόφασης και του ανώτατου ορίου των 2.500.000 λεί. Στην περίπτωση των πολυτελών αυτοκινήτων, θα προσδιορίζεται με την εφαρμογή συντελεστή 0,3% επί της διαφοράς μεταξύ της αξίας αγοράς και του ανώτατου ορίου των 375.000 λεί.

8. Αυξάνονται οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης

Προτείνεται η αύξηση του επιπέδου των ειδικών φόρων κατανάλωσης για το αλκοόλ και τα αλκοολούχα ποτά, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2024. Ο σημερινός ειδικός φόρος κατανάλωσης στα τσιγάρα είναι 594,97 λεί / 1.000 τσιγάρα. Θα αυξηθεί σε 672,92 λεί / 1.000 τσιγάρα το 2024 (**αύξηση 13%**). Επίσης προτείνεται η αύξηση του επιπέδου του ειδικού φόρου κατανάλωσης για τα μεταποιημένα προϊόντα καπνού καθώς και για τα υγρά που περιέχουν νικοτίνη και τον καπνό που περιέχεται σε θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2024.

9. Φορολόγηση αυτοαπασχολούμενων

Για τους αυτοαπασχολούμενους, η κυβέρνηση διατηρεί το ισχύον σύστημα ανώτατων ορίων 6, 12 ή 24 κατώτατων μισθών, αλλά εισάγεται ένα πρόσθετο ανώτατο όριο 60 κατώτατων μισθών.

Επίσης προβλέπεται ότι το εισόδημα του οποίου η πηγή δεν μπορεί να αποδειχθεί θα φορολογείται με συντελεστή 70%.

Η κυβέρνηση εκτιμά ότι τα προς ψήφιση φορολογικά μέτρα θα επιφέρουν θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα σχεδόν 20 δισ. λεί (περίπου 4 δισ. ευρώ) το 2024, ενώ οι δαπάνες του προϋπολογισμού θα μειωθούν κατά περίπου 3,37 δισ. λεί (περίπου 700 εκ. ευρώ).

2.1. ΦΠΑ

Ο συντελεστής ΦΠΑ είναι 19%, ενώ υπάρχει και μειωμένος συντελεστής στο 9% και στο 5%, ο οποίος επιβάλλεται στα παρακάτω κατηγορίες :

Συντελεστής 9%

- προμήθεια φαρμάκων για ανθρώπινη και κτηνιατρική χρήση

- προμήθεια τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων μη αλκοολούχων ποτών, για κατανάλωση από τον άνθρωπο και τα ζώα
- σπόροι, φυτά και άλλα συστατικά που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή τροφίμων
- προϊόντα που χρησιμοποιούνται για να συμπληρώσουν ή να αντικαταστήσουν τα τρόφιμα
- παροχή νερού άρδευσης που χρησιμοποιείται στη γεωργία
- προμήθεια λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων που χρησιμοποιούνται στη γεωργία
- σπόροι και άλλα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για σπορά ή φύτευση
- υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης.

Συντελεστής 5%

- παροχή σχολικών εγχειριδίων, βιβλίων, εφημερίδων και ορισμένων περιοδικών,
- διαμονή, εστιατόρια και υπηρεσίες τροφοδοσίας
- υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή πρόσβασης σε πάρκα ψυχαγωγίας και σε πάρκα αναψυχής
- υπηρεσίες μεταφοράς για τουριστικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς, όπως: μεταφορά επιβατών με τρένα vintage ατμού ή οχήματα για τουρισμό ή αναψυχή · μεταφορά τελεφερίκ επιβατών κ.ά.

2.2. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο εταιρικός φόρος εισοδήματος (Corporate Income Tax/CIT) ανέρχεται στο 16% (σημ. από τους χαμηλότερους στην Ευρώπη).

Παράλληλα από 1.1.2018 η φορολογία εισοδήματος επί των φυσικών προσώπων βρίσκεται στο 10%, ενώ για τα κέντρα διασκέδασης η φορολογία είναι 5% επί του κύκλου εργασιών.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι τα γραφεία αντιπροσωπειών ξένων επιχειρήσεων υπόκεινται σε σταθερό φόρο ύψους 18.000 RON (περίπου 3.700 Ευρώ) για κάθε ετήσια οικονομική χρήση.

Όλες οι επιχειρήσεις, για όλες τις δραστηριότητες και μορφές τους, υπόκεινται σύμφωνα με το ρουμανικό δίκαιο, στο ίδιο φορολογικό καθεστώς, ως προς την πληρωμή του φόρου, Αναλυτικότερα, επιβαρύνονται με φόρο τα κέρδη:

- των νομικών προσώπων ρουμανικού δικαίου και οι εταιρείες, που έχουν την έδρα τους στην Ρουμανία και δημιουργήθηκαν σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, για τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν είτε στην Ρουμανία είτε στο εξωτερικό.
- των ξένων νομικών προσώπων, τα οποία διαθέτουν στην Ρουμανία μία σταθερή έδρα, για τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από αυτή την εταιρεία στη Ρουμανία.
- των ξένων νομικών προσώπων και των φυσικών προσώπων, που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι Ρουμανίας, αλλά ασκούν στην Ρουμανία δραστηριότητες, στο πλαίσιο μιας συνεργασίας με ένα άλλο νομικό πρόσωπο και για τα κέρδη που εισπράχθηκαν.
- των ξένων νομικών προσώπων για τα έσοδα από τα ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην Ρουμανία και τα κέρδη που προέρχονται από παραχωρήσεις μετοχών ρουμανικών εταιρειών.

Οι δαπάνες αφαιρούνται από την φορολογία, εάν και μόνο τα έξοδα αυτά είναι συνδεδεμένα με την απόκτηση φορολογητέων εσόδων.

Οι ακόλουθες κατηγορίες δεν υπόκεινται σε φορολόγηση:

- Έσοδα από μερίσματα υπεράκτιας εταιρείας (με έδρα σε τρίτη χώρα, εκτός ΕΕ, με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας), που εισπράχθηκαν από ρουμανική εταιρεία.
- Έσοδα, τα οποία αποκτήθηκαν από ρουμανική εταιρεία από την πώληση ή μεταβίβαση μετοχών άλλης ρουμανικής εταιρείας, η οποία βρίσκεται σε μία χώρα με την οποία η Ρουμανία έχει υπογράψει συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας.
- Κατασκευές: μέθοδος γραμμικής απόσβεσης.
- Τεχνολογικός εξοπλισμός (μηχανήματα, εργαλεία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές: δυνατότητα επιλογής της γραμμικής απόσβεσης και της επιταχυνόμενης απόσβεσης).
- Τα ελλείμματα που κατεγράφησαν από το 2009 και εφεξής μπορούν να μεταφερθούν στα επόμενα 7 έτη.

Οι εταιρείες έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν την φορολογία επί των κερδών σε τριμηνιαίες δόσεις. Ο τελικός υπολογισμός γίνεται ανά έτος, ενώ στο τέλος γίνεται σύγκριση με τις τριμηνιαίες καταβολές του φόρου.

2.3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, επιτρέπεται στις ξένες επιχειρήσεις να συμμετέχουν σε κρατικές προμήθειες. Η ρουμανική κυβέρνηση υιοθέτησε σχετικό διάταγμα, με τον χαρακτήρα του επείγοντος (υπ' αριθμ. 34/2006 έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα), προκειμένου να εναρμονισθεί με την κοινοτική νομοθεσία. Το διάταγμα αυτό, εν συνεχεία, τροποποιήθηκε πολλές φορές, ενώ σε πρόσφατη τροποποίησή του, τέθηκαν πιο σύντομες προθεσμίες διαμαρτυρίας και προσφυγής στο πλαίσιο της διαδικασίας διαγωνισμού για κρατικές προμήθειες. Παράλληλα, η κυβέρνηση διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα κρατικών προμηθειών, με σκοπό την διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών.

Με κυβερνητική απόφαση του Μαρτίου 2010, οι δημόσιες υπηρεσίες υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό σύστημα κρατικών προμηθειών σε ποσοστό 40% του συνόλου, αποφεύγοντας τις απ' ευθείας αναθέσεις.

Υπάρχουν δύο κοινοτικές οδηγίες για τις κρατικές προμήθειες, με τις οποίες έχει εναρμονιστεί η ρουμανική νομοθεσία:

- οδηγία 2004/18, η οποία αφορά δημόσια έργα, υπηρεσίες και προμήθειες συμβολαίων
- οδηγία 2004/17, η οποία αφορά στις διαδικασίες σχετικά με τους τομείς δημόσιας ωφέλειας, όπως ύδρευσης, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομείων.

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τις κρατικές προμήθειες στην Ρουμανία, η σχετική ιστοσελίδα είναι: <http://www.e-licitatie.ro>

Αναλυτικότερα, η ρουμανική κυβέρνηση έχει προβεί στην δημιουργία Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων "SEAP" (Sistemul Electronic de Achizitii Publice), στο οποίο μπορούν να εγγραφούν δωρεάν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες.

Διαχειριστής του Συστήματος είναι η Αρχή Ψηφιακής «Ατζέντας» της Ρουμανίας "AADR" (Agentia pentru Agenda Digitala a Romaniei) και η πρόσβαση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας www.e-licitatie.ro.

Οι ενδιαφερόμενες εταιρείες μπορούν να εγγραφούν στην εν λόγω υπηρεσία και να αποκτήσουν πρόσβαση στον κατάλογο των δημοσίων συμβάσεων, ακολουθώντας τα εξής 3 βήματα:

1. Ηλεκτρονική συμπλήρωση της φόρμας εγγραφής μέσω της ακόλουθης ιστοσελίδας, η οποία διαθέτει και αγγλική έκδοση:

<https://www.e-licitatie.ro/Public/Common/Static.aspx?f=SupplierRegistrationTermAndCondition>

2. Αποστολή στον Διαχειριστή του Συστήματος - Agentia pentru Agenda Digitala a Romaniei (μέσω ταχυδρομείου) των ακόλουθων **εγγράφων**:

- **αίτηση εγγραφής**, υπογεγραμμένη από τον εκπρόσωπο της εταιρείας ή από εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο της εταιρείας* (επισυνάπτουμε σχετικό έγγραφο στη ρουμανική)

- αντίγραφο **καταστατικού** της εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου από το οποίο να προκύπτει η μορφή της εταιρείας και ο νόμιμος εκπρόσωπος της, μεταφρασμένο στην ρουμανική γλώσσα και επικυρωμένο συμβολαιογραφικά

- *σε περίπτωση εκπροσώπησης από τρίτο θα πρέπει να αποσταλεί και το σχετικό πληρεξούσιο

Κατόπιν ελέγχου των ανωτέρω εγγράφων καθώς και των στοιχείων της ηλεκτρονικής εγγραφής, αποστέλλεται e-mail επιβεβαίωσης της εγγραφής.

3. Λήψη Ηλεκτρονικού Πιστοποιητικού και οδηγιών χρήσης του.

Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι προβλέπεται η υλοποίηση έργων ύψους 43,5 δισ. ευρώ (<http://mt.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport/documente-master-plan>), βάσει του Εθνικού Σχεδίου Μεταφορών (General Transport Master Plan, σχετικό έγγραφό μας ΑΠΦ 2700/1467/2.9.2015) για την περίοδο 2015-2030.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Η Ρουμανία είναι μέλος του NATO και πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 1.1.2007. Δεν συμμετέχει στην Ζώνη του Ευρώ, ενώ από τον Μάρτιο του 2024 αποτελεί μέρος της ζώνης Schengen, μόνο ως προς τον εναέριο και το θαλάσσιο χώρο της (εξαιρούνται προς το παρόν τα χερσαία σύνορα και τα εσωτερικά ύδατα – ποτάμια, πιθανή θετική εξέλιξη μέχρι το τέλος του 2024). Για την ένταξη στην Ευρωζώνη δεν πληροί όλα τα κριτήρια (έχει υπερβολικό έλλειμμα), αλλά ούτως ή άλλως δεν ήταν στις άμεσες επιδιώξεις της.

Η Ρουμανία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια από Διεθνείς Χρηματοδοτικούς Οργανισμούς (IFIs), ήτοι από την Παγκόσμια Τράπεζα (WB), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank-EIB) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (European Bank for Reconstruction and Development-EBRD).

Με την ολοκλήρωση των τριών διετών προγραμμάτων σταθεροποίησης της οικονομίας με τους Διεθνείς Δανειστές (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Παγκόσμια Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης), τα οποία υπεγράφησαν μετά το 2009, η Ρουμανία βελτίωσε τα μακροοικονομικά της μεγέθη. Πλέον, οι αποστολές των εκπροσώπων των διεθνών οικονομικών οργανισμών στη χώρα έχουν κατά βάση συμβουλευτικό χαρακτήρα. Ειδικότερα οι αποστολές του ΔΝΤ πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ελέγχου των μακροοικονομικών δεδομένων της χώρας και του σχεδίου προϋπολογισμού και δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, αφού το πρόγραμμα της σχετικής δανειακής σύμβασης έληξε τον Σεπτέμβριο του 2015.

Παγκόσμια Τράπεζα

Στις 11.01.2016, η ρουμανική κυβέρνηση και η Παγκόσμια Τράπεζα υπέγραψαν μνημόνιο κατανόησης (Memorandum of Understanding), για την παροχή περαιτέρω τεχνικής βοήθειας, προς ενίσχυση της δημόσιας διοίκησης μέχρι το 2023, με στόχο την στήριξη των διαρθρωτικών αλλαγών και τον εκσυγχρονισμό αυτής.

Το εν λόγω μνημόνιο κατανόησης αποτελεί το δεύτερο κατά σειρά και περιλαμβάνει προγράμματα που αφορούν την μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, της εκπαίδευσης καθώς και του συστήματος υγείας. Περαιτέρω βοήθεια θα δοθεί στην ρουμανική κυβέρνηση για την μεταρρύθμιση και την ορθή χρήση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών κονδυλίων καθώς και για την επίτευξη των στόχων ως προς την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

Η Παγκόσμια Τράπεζα, από το 1991 που άνοιξε γραφεία της Αντιπροσωπείας της ως σήμερα, έχει χρηματοδοτήσει στην χώρα αναπτυξιακά προγράμματα ύψους άνω των 14 δισ. δολ (δάνεια και εγγυημένες επιδοτήσεις) σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

‘International Finance Corporation’ - IFC

Το IFC, μέλος του ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας, είναι ένας οργανισμός, ο οποίος ενδιαφέρεται για τον ιδιωτικό τομέα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το IFC μπορεί να χρηματοδοτήσει επιχειρηματικά σχέδια, το συνολικό ποσό των οποίων ξεπερνάει εκείνο που μπορούν να χορηγήσουν οι κλασικές τράπεζες. Οι προϋποθέσεις χορήγησης δανείου είναι παρόμοιες με αυτές της αγοράς, αλλά συμπεριλαμβάνονται και ρήτρες καλής χρήσης των κεφαλαίων.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων - EIB

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέτοχοι της οποίας είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ, των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπεί, χορηγεί δάνεια στους ξένους επενδυτές, που επιθυμούν να επενδύσουν στην Ρουμανία.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη – EBRD

Η EBRD δημιουργήθηκε το 1991 και μέλη της είναι 60 κράτη, η Ε.Ε. καθώς και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το ενδιαφέρον της στρέφεται στη χρηματοδότηση έργων υποδομών και στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, μέσω δανείων, αλλά και μέσω της συμμετοχής της σε εταιρείες στις πρώην ανατολικές χώρες. Ως σήμερα, η EBRD έχει παράσχει στη Ρουμανία χρηματοδότηση συνολικού ύψους 8,87 δισ.ευρώ, προς υλοποίηση 462 συμφωνιών.

Συνοψίζοντας, οι διεθνείς οργανισμοί στους οποίους η Ρουμανία είναι μέλος είναι οι ακόλουθοι: NATO, BIS, BSEC, ΕΕ, EAPC, EBRD, ECB, EIB, ESA , FAO, G-9, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA , IFAD, IFRCs, IHD, ILD, IMF, IMO , IMSO, OIF, INTERPOL, IOC, IOM , IPU, ISO, ITSO, ITU, LAIA, MIGA, MONUSCO, OIF, OPC , NSG, VCOIF, OPCW, OSCE, PCA, SELEC, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMIL, UNINDO, UPU, WCO, WFTU, WIPO, WTO.

Αξίζει να σημειωθεί τέλος, ότι σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο ρ/Υπουργός Οικονομίας, κ. Ștefan Radu Orpea, τα κονδύλια της Ε.Ε. στα οποία έχει πρόσβαση η Ρουμανία από την προσχώρηση (2007) της και μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2023

έχουν φθάσει τα 89,4 δισ. ευρώ, ενώ το ισοζύγιο των ροών, δηλαδή τα ποσά που εισπράχθηκαν αφαιρουμένων των ρουμανικών συνεισφορών στον προϋπολογισμό της Ε.Ε., ξεπέρασαν τα 60 δισεκατομμύρια ευρώ. Η ωφέλεια από την είσοδο της Ρουμανίας στην Ε.Ε. προκύπτει ενδεικτικά από τα εξής : α) Το ονομαστικό ΑΕΠ της Ρουμανίας ήταν 404,7 δισ. λεί το 2007, ενώ το 2022, ήταν 3,5 φορές μεγαλύτερο, 1.401,3 δισ. λεί, β) Μεταξύ του 2007 και του 2022, η Ρουμανία είχε μέση ετήσια οικονομική ανάπτυξη (πραγματική αύξηση του ΑΕΠ) 3,04%, τη δεύτερη υψηλότερη στην περιοχή, μετά την Πολωνία (3,83%), πάνω από το μέσο όρο της Ε.Ε. των 27 που είναι 1,2%, γ) Ο ακαθάριστος κατώτατος μισθός για την οικονομία αυξήθηκε από 390 λεί την 1η Ιανουαρίου 2007 σε 3.300 λεί την 1η Ιανουαρίου 2024 και δ) Το ΑΕΠ/κάτοικο σε ισοτιμία αγοραστικής δύναμης αυξήθηκε από 40% του μέσου όρου της Ε.Ε. των 27, το 2006, σε 76% το 2022. Σύμφωνα με τον κ. Orrea, η Ρουμανία ξεπέρασε την Ελλάδα και την Ουγγαρία και πλησιάζει την Πολωνία, ενώ είναι προφανές, κατ' αυτόν, ότι η οικονομία και το βιοτικό επίπεδο των Ρουμάνων έχουν αυξηθεί από τότε που η χώρα εισήλθε στην Ε.Ε. με τη δυνατότητα πρόσβασης σε ευρωπαϊκά κονδύλια και τα πλεονεκτήματα της κοινής αγοράς.

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης - ΟΟΣΑ

Ικανοποιώντας ένα πάγιο και διαχρονικό αίτημα της ρουμανικής εξωτερικής πολιτικής, το Συμβούλιο του ΟΟΣΑ αποφάσισε τον Ιανουάριο του 2022 να αρχίσει ενταξιακές διαπραγματεύσεις με τη Ρουμανία, η οποία είχε υποβάλει την σχετική υποψηφιότητά της πρώτη φορά το 2004. Η απόφαση αυτή συνιστά απόδειξη της πολύπλευρης ανάπτυξης της Ρουμανίας, καθώς τα 38 σήμερα μέλη του ΟΟΣΑ (ενός οργανισμού - διακυβερνητικού φόρουμ αφιερωμένου στον εντοπισμό, τη διάδοση και την αξιολόγηση της εφαρμογής κατάλληλων δημόσιων πολιτικών για την εξασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής σταθερότητας) αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 70% της παγκόσμιας παραγωγής και του εμπορίου και το 90% των παγκόσμιων άμεσων ξένων επενδύσεων.

B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Η Ρουμανία αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα επιτυχημένης ελληνικής επιχειρηματικής εξωστρέφειας, καθώς συνδυάζει :

α) Μεγάλο και συνεχώς αυξανόμενο όγκο εξαγωγών (2023 ύψος εξαγωγών 1,82 δισ.Ευρώ, 8ος κυριότερος εξαγωγικός προορισμός) και παράλληλα διαχρονικό πλεόνασμα στο εμπορικό ισοζύγιο (+785 εκ.Ευρώ το 2023).

β) Μεγάλο ύψος εδώ επενδύσεων (2,4 δισ.Ευρώ, **5η κυριότερη επενδύτρια χώρα**).

γ) Μεγάλο εδώ εγγεγραμμένων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων (άνω των 8.600 επιχειρήσεων).

δ) και παράλληλα, διαχρονικό πλεόνασμα στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών (+511 εκ.Ευρώ το 2023, Εισπράξεις 733 εκ.Ευρώ, Πληρωμές 222 εκ.Ευρώ, στοιχεία Τράπεζας της Ελλάδος).

1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το διμερές θεσμικό οικονομικό πλαίσιο καλύπτει ευρύτατο φάσμα τομέων συνεργασίας. Οι κυριότερες από τις διμερείς συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος –Ρουμανίας είναι οι κάτωθι:

Σύμβαση για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας σχετικά με τους Φόρους Εισοδήματος και Κεφαλαίου. (Ισχύει από 7.4.1995).

Συμφωνία Απαλλαγής Διπλής Φορολογίας εξ Αεροπορικών Κερδών (Ισχύει από 17.6.1967).

Συμφωνία Απαλλαγής Διπλής Φορολογίας Ναυτιλίας, Αεροπορικών Κερδών (Ισχύει από 17.6.1967).

Συμφωνία για την Προώθηση και την Αμοιβαία Προστασία των Επενδύσεων (Ισχύει από 12.6.1998)

Συμφωνία για συνεργασία στον τομέα του τουρισμού (Ισχύει από 21.05.1994).

Συμφωνία περί Τακτικών Εμπορικών Αεροπορικών Μεταφορών (Ισχύει από 2.9.1966).

Συμφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ρουμανίας για Αμοιβαία Διοικητική Συνδρομή μεταξύ των Τελωνειακών τους Διοικήσεων (Ισχύει από 1.12.2000).

Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα Ενέργειας (Ισχύει από 9.9.2009).

Συμφωνία περί τηλεπικοινωνιών (Ισχύει από 6.7.1967)

Ναυτιλιακή Συμφωνία (Ισχύει από 6.7.1967)

Μνημόνιο συνεργασίας στον Αγροτικό τομέα υπεγράφη από ΥΠΕΞ δύο χωρών σε πλαίσιο επίσημου επισκέψεως κ. Π.τ.Δ. στη Ρουμανία (28-29.6.2011) και έχει τεθεί σε ισχύ από τον Ιούνιο του 2014. Προωθείται συνεργασία ΕΘΙΑΓΕ με ομόλογό του ρουμανικό φορέα και μεικτές επιχειρήσεις σε τομέα βιοκαλλιεργειών.

2. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

2.1. Συνολικό Ελληνικό Εξωτερικό Εμπόριο Αγαθών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ-ΣΤΑΤ και όσον αφορά στις 10 κυριότερες χώρες προορισμού των ελληνικών εξαγωγών για το 2023, προκύπτει ότι η Ρουμανία κατέλαβε την 10η κυριότερη θέση προορισμού των ελληνικών εξαγωγών, **παραμένοντας στην πρώτη 10άδα για 4η συνεχόμενη χρονιά** (10η το 2020, 8η το 2021, 10η το 2022).

2.1.1. Διμερές εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας-Ρουμανίας

Όσον αφορά στο συνολικό διμερές εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ρουμανίας, εξαγωγές /εισαγωγές προς/από την Ρουμανία κατά το 2022, προκύπτουν τα εξής :

α. Το συνολικό ύψος του διμερούς εμπορικού ισοζυγίου έφθασε στο ύψος των 2.867,5 εκατ. Ευρώ (έναντι 2.879,3 εκατ. ευρώ το 2022), παρουσιάζοντας ελαφρά μείωση κατά 11,8 εκ.ευρώ ή κατά 0,4%.

β. Ελληνικές Εξαγωγές προς την Ρουμανία.

Αρχικά σημειώνεται ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς την Ρουμανία, **βαίνουν συνεχώς αυξανόμενες κατά την προηγούμενη 10ετία.** Αναλυτικότερα :

Έτος	Αξία Εξαγωγών (σε Ευρώ)
2014	654,1
2015	729,9
2016	769,1
2017	875,0
2018	969,6
2019	1.044,8
2020	1.124,4
2021	1.389,8
2022	1.835,1
2023	1.823,4

γ. Προϊόντα – Ανάλυση Εξαγωγών-Εισαγωγών.

Ανάλυση Εξαγωγών προς Ρουμανία.

Από την ανάλυση της διάρθρωσης των εξαγωγών, προκύπτει ότι **τα 20 κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα είναι : Παιχνίδια, Προϊόντα Πετρελαίου, Προϊόντα βιομηχανίας κατασκευών -** Σύρματα από χαλκό, Συσκευές ημιαγωγών, Χοντρόσυρμα από σίδηρο, Πλάκες-ταινίες και φύλλα από αργίλιο, Ράβδοι από αργίλιο-, **Προϊόντα Χημικής Βιομηχανίας -**Λιπάσματα-, **Προϊόντα Βιομηχανίας Πλαστικών -**Πολυμερή του στυρολίου, Πολυμερή του αιθυλενίου, Πλάκες-φύλλα-μεμβράνες-ταινίες από πλαστικές ύλες-, **Η/Υ, Φρέσκα Φρούτα** (Εσπεριδοειδή, Βερίκοκα-κεράσια-ροδάκινα, Μπανάνες) **και παρασκευασμένες Ελιές.**

	CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	2023	2022	Μεταβολή 2023/2022
			ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	
		ΣΥΝΟΛΟ	1.826.336.376	1.835.124.268	-0,5%
1	9503'	Παιχνίδια	134.441.790	108.379.756	24,0%
2	2711'	Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	118.700.379	106.808.534	11,1%
3	7408'	Σύρματα από χαλκό	97.437.337	105.350.395	-7,5%
4	2713'	Οπτάνθρακας (κοκ) από πετρέλαιο, ασφαλτος από πετρέλαιο	78.266.623	42.914.222	82,4%
5	0805'	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	68.250.709	52.245.111	30,6%
6	8541'	Συσκευές ημιαγωγών.	63.772.033	7.986.607	698,5%

		Φωτοβολταϊκά κύτταρα, συναρμολογημένα σε αυτοτελείς μονάδες			
7	8471'	Αυτόματες μηχανές επεξεργασίας πληροφοριών και μονάδες αυτών.	59.938.062	62.663.618	-4,3%
8	3105'	Λιπάσματα ορυκτά ή χημικά που περιέχουν δύο ή τρία λιπαντικά στοιχεία.	58.648.766	78.847.079	-25,6%
9	7213'	Χοντρόσυρμα (fil machine) από σίδηρο	48.061.551	119.449.350	-59,8%
10	2710'	Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, άλλα από τα ακατέργαστα λάδια.	47.604.547	11.364.008	318,9%
11	7606'	Πλάκες, ταινίες και φύλλα, από αργίλιο, με πάχος που υπερβαίνει τα 0,2 mm	46.143.019	28.745.208	60,5%
12	0809'	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα, δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	31.451.149	29.387.524	7,0%
13	0803'	Μπανάνες, νωπές ή ξερές	31.186.472	27.081.829	15,2%
14	2818'	Τεχνητό κορούνδιο, χημικά καθορισμένο ή μη. Οξειδίο του αργιλίου. Υδροξειδίο του αργιλίου	29.955.779	17.720	168950,7%
15	0810'	Άλλοι καρποί και φρούτα νωπά	24.587.960	27.775.998	-11,5%
16	7604'	Ράβδοι και είδη καθορισμένης μορφής από αργίλιο	22.784.283	22.588.287	0,9%
17	3903'	Πολυμερή του στυρολίου, σε αρχικές μορφές	21.088.393	36.467.083	-42,2%
18	2005'	Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ	20.831.474	17.894.926	16,4%
19	3920'	Άλλες πλάκες, φύλλα, μεμβράνες, ταινίες και λουρίδες, από πλαστικές ύλες	19.207.727	16.755.584	14,6%
20	3901'	Πολυμερή του αιθυλενίου, σε αρχικές μορφές	17.743.908	29.873.928	-40,6%

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου

Ανάλυση Εισαγωγών από Ρουμανία.

Από την ανάλυση της διάρθρωσης των εξαγωγών, προκύπτει ότι **τα 10 κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι** : Σύρματα και Καλώδια, Επιβατικά Αυτοκίνητα, Μετρητές αερίων, Προβατοειδή-Αιγοειδή, Τσιγάρα, Νερά, Έπιπλα, Αέρια πετρελαίου, Τηλεφωνικές συσκευές και Απορρυπαντικά.

	CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	2023	2024	Μεταβολή 2023/2022
			ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΑΞΙΑ (ευρώ)	
		ΣΥΝΟΛΟ	1.041.159.044	1.044.234.664	-0,3%
1	8544'	Σύρματα, καλώδια, άλλοι αγωγοί με ηλεκτρική	54.526.821	44.299.888	23,1%

		μόνωση, καλώδια από οπτικές ίνες, κ.ο.κ.			
2	8703'	Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα που είναι κατασκευασμένα για τη μεταφορά προσώπων	37.257.978	26.091.644	42,8%
3	9028'	Μετρητές αερίων, υγρών ή ηλεκτρισμού	35.844.535	19.325.631	85,5%
4	0104'	Προβατοειδή και αιγοειδή, ζωντανά	34.466.974	24.208.037	42,4%
5	2402'	Πούρα, πουράκια και τσιγάρα, από καπνό ή υποκατάστατα του καπνού	29.711.516	36.496.300	-18,6%
6	2202'	Νερά	27.017.111	24.558.620	10,0%
7	9403'	Άλλα έπιπλα και τα μέρη τους	25.085.971	21.886.544	14,6%
8	2711'	Αέρια πετρελαίου και άλλοι αέριοι υδρογονάνθρακες	21.213.861	11.191.199	89,6%
9	8517'	Τηλεφωνικές συσκευές	20.260.135	9.575.106	111,6%
10	3402'	Οργανικές ουσίες επιφανειακής δράσης, παρασκευάσματα για πλύσιμο	17.965.269	18.945.432	-5,2%

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου

2.2. Εμπόριο Υπηρεσιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2023, προκύπτει ότι **όπως και το εμπορικό ισοζύγιο έτσι και αυτό των Υπηρεσιών παρουσιάζει πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας, που για το 2023 έφθασε στα περίπου 511 εκ.Ευρώ.**

Ποσά σε εκ.Ευρώ	2021	2022	2023
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	454.0	784.0	733.0
ΠΛΗΡΩΜΕΣ	186.0	285.0	222.0

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος

2.3. Επενδύσεις

2.3.1 . Ελληνικές Επενδύσεις στο Εξωτερικό/FDI Stock

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η Ρουμανία αποτελεί διαχρονικά μία από τις κύριες χώρες προορισμού των Α.Ε.Ε., ενώ κατά το 2022, κατέλαβε την 4η θέση μεταξύ των κυριότερων χωρών προορισμού των ελληνικών επενδύσεων στο εξωτερικό μετά από τις : Κύπρο, Ολλανδία και Βουλγαρία.

Αναλυτικότερα :

Θέσεις Ξένων Άμεσων Επενδύσεων κατοίκων στο εξωτερικό ανά χώρα BMD4

(Ποσά σε εκατ. €)

	2018	2019	2020	2021	2022
ΣΥΝΟΛΟ	17.029	17.123	11.145	13.128	15.651
ΕΥΡΩΠΗ	11.572	11.041	10.021	11.363	13.782
Κύπρος	4.405	4.626	4.692	4.631	5.703
Ολλανδία	1.768	1.579	1.169	1.661	1.867
Βουλγαρία	1.183	1.092	1.379	1.374	1.459
Ρουμανία	1.544	1.249	698	1.178	1.175
ΗΠΑ	2.187	3.172	397	784	829

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βουκουρεστίου

2.3.2. Ελληνικές Επιχειρήσεις/Επενδύσεις στη Ρουμανία

Στο Εθνικό Εμπορικό Μητρώο της Ρουμανίας έως τον Δεκέμβριο του 2023, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 8.624. Αναλυτικότερα και όσον αφορά στον αριθμό των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων με ελληνική συμμετοχή διαχρονικά, σημειώνεται ότι :

- Τον Σεπτέμβριο του 2004 οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 2.826
- Τον Φεβρουάριο του 2016, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 6.643
- Τον Δεκέμβριο του 2021, οι ελληνικές επιχειρήσεις ανερχόταν σε 8.114

Σύμφωνα με την Ρ/Υπηρεσία Εμπορικού Μητρώου/Oficiul Național al Registrului Comerțului-ONRC, στοιχεία που αφορούν στο σύνολο του επενδεδυμένου ξένου κεφαλαίου/FDI Stock στη Ρουμανία/ανά χώρα/αριθμό εταιρειών για το σύνολο του 2023, προκύπτει ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην 5η θέση του σχετικού καταλόγου (έναντι της 8ης θέσης το 2022), εμφανίζοντας αύξηση τόσο του επενδεδυμένου κεφαλαίου όσο και του αριθμού των καταγεγραμμένων επιχειρήσεων.

Αναλυτικότερα οι συνολικές επενδύσεις/FDI Stock τον Δεκέμβριο του 2023 στην Ρουμανία έφθασαν στα 54,3 δις.Ευρώ (έναντι 52,3 δις.Ευρώ το 2022, αύξηση κατά 3,8%), ενώ ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων με συμμετοχή ξένου κεφαλαίου έφθασε στις 251.226 (έναντι 244.215 το 2022, αύξηση κατά 7.011 επιχειρήσεις).

Οι συνολικές επενδύσεις/FDI Stock της Ελλάδας στην Ρουμανία, κατά το 2023, έφθασαν στα 2,44 δις.Ευρώ (έναντι 1,5 δις.Ευρώ το 2022,αύξηση κατά 59,5%, λόγω κυρίως της εξαγοράς της Enel από την ΔΕΗ) αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 5,0% του συνόλου(3,29% το 2022). Παράλληλα ο ονομαστικός* αριθμός των ρουμανικών εταιρειών με συμμετοχή ελληνικού κεφαλαίου ανέρχεται στις 8.624 αντιπροσωπεύοντας ποσοστό 3,45% του συνόλου (έναντι 8.398 επιχειρήσεων με ποσοστό 3,42% στο σύνολο το 2022)

- ο ονομαστικός* αριθμός = στον κατάλογο περιλαμβάνονται συνολικά όλες οι εταιρείες αλλοδαπών συμφερόντων που έχουν εγγραφεί από το 1991 και μετά, χωρίς να αναφέρεται εάν έχουν παύσει την λειτουργία τους ή μη (για την ελληνική περίπτωση ο αριθμός των επιχειρήσεων που είναι ενεργές ανέρχεται στις 2.000 και στις οποίες οφείλεται το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου).

Όσον αφορά στην 10αδα των κυριότερων επενδυτριών χωρών στην Ρουμανία για το 2023, αυτή είναι : Ολλανδία 9,6 δις.Ευρώ, Γερμανία 5,9 δις.Ευρώ, Αυστρία 5,4 δις.Ευρώ, Κύπρος 4,7 δις.Ευρώ, Ελλάδα 2,4 δις.Ευρώ, Γαλλία 2,4 δις.Ευρώ, Ιταλία 2,4 δις.Ευρώ, Λουξεμβούργο 2,1 δις.Ευρώ, Ισπανία 1,7 δις.Ευρώ και Ελβετία 1,6 δις.Ευρώ .

Ιχνηλάτηση παρουσίας και δραστηριοποίησης επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων στην ρουμανική αγορά.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων, ο αριθμός των ενεργών επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που υπέβαλλαν ισολογισμό για το 2022, ανέρχεται στις 2.000, ο συνολικός κύκλος εργασιών τους ανέρχεται στα 5,8 δις.Ευρώ ενώ παράλληλα ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολείται σε αυτές υπερβαίνει τον αριθμό των 20.000 ατόμων.

Κύκλος Εργασιών 2022

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων, καταγράφονται :

- 200 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών από 1 εκ.Ευρώ έως πάνω των 50 εκ.Ευρώ,
- 100 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών από 500 χιλ. Ευρώ έως 1 εκ.Ευρώ,
- ενώ οι υπόλοιπες 1.700 επιχειρήσεις εμφανίζουν συνολικό κύκλο εργασιών από 10 χιλ.Ευρώ έως 500 χιλ. Ευρώ.

Αναλυτικότερα και όσον αφορά στις 200 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών από 1 εκ.Ευρώ έως πάνω των 50 εκ.Ευρώ, αναφέρεται ότι υπάρχουν:

1. 17 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών πάνω από 50 εκ.Ευρώ
2. 36 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ 10-49 εκ.Ευρώ
3. 29 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ 5-9 εκ.Ευρώ
4. 50 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ 2,5-4 εκ.Ευρώ
5. 68 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ 1-2,4 εκ.Ευρώ

Κλάδος δραστηριότητάς σύμφωνα με τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας/ΚΑΔ.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων, οι 10 κυριότεροι κλάδοι δραστηριότητας στους οποίους συγκεντρώνεται/δραστηριοποιείται ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων (871 επιχειρήσεις ή περίπου 44% του συνόλου) είναι οι εξής :

1. Κλάδος Εμπορίου, ΚΑΔ 46 Χονδρικό Εμπόριο και ΚΑΔ 47 Λιανικό Εμπόριο, Σύνολο Επιχειρήσεων 311 ή περίπου 16% του συνόλου.

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : JUMBO, Black Sea Suppliers, SIDEROM, SARANTIS, Diamedix-Impex, GENCO Trade, PPC Advance Energy Services Romania S.R.L., SIDMA Romania, ALINDA Ro, SOFMEDICA, Kallas, ALUMIL, BSB Fashion, Skrekis, ISOMAT, DABLEROM SRL, FOTONIA SHINE RETENTION S.R.L., Pyramis, Voyatzoglou, BERLIN PACKAGING ROMÂNIA S.R.L., AHI CARRIER ROMANIA SRL, ND MEDHEALTH SRL, PROFILCO RO SRL, KARVELAS LTD S.R.L., IMEDICA SA, SUNLIGHT INDUSTRIAL SRL, EXALCO ROMANIA SRL, IFANTIS ROMANIA SA, AS KIDS TOYS S.R.L., KLEEMANN LIFT RO SRL, STERIL ROMANIA SRL, VIOFIL SIGN SYSTEMS SRL, NEOKEM ROMANIA SRL, FAMILY FOODS SRL, ASPIS FOOD SRL, FARMER GROUP HELLAS SRL, BOUHALIS GK S.R.L., ZOOMSERIE SRL, SOFTONE OPEN ENTERPRISE SOLUTIONS SRL κ.α.

2. Κλάδος Συμβουλευτικών Υπηρεσιών προς Επιχειρήσεις, ΚΑΔ 70 Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες/Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης και ΚΑΔ 71 Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις

Σύνολο Επιχειρήσεων 164 ή περίπου 8,2% του συνόλου

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : PPC Energy Services, STV Corporation, ICAP CRIF, NGB Constructii & Management, INFRA Consulting Hub, BRIGHT Colors Rom, TEMACO Impex, VOTSALO SRL, BPD Smart Real Economy, TYROM LAB 2007, G.K.V. LTD, MONITERRA S.R.L., APSIDA Construct SRL κ.α.

3. Κατασκευές, ΚΑΔ 41 Κατασκευές κτιρίων, ΚΑΔ 42 Έργα πολιτικού μηχανικού, και ΚΑΔ 43 Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες

Σύνολο Επιχειρήσεων 103 ή περίπου 5% του συνόλου

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : TEMA Energy S.A., Egnatia Rom SRL, SOUTH LAND INVEST SRL, GEOEDRA ROM SRL, NAKATOMI DEVELOPMENT SRL, IOANNINA Impex, Construction Resources International, Thanasis Rizo Solutions, STENTOR CONCEPT GROUP SRL, BARRACUDA RESIDENCE S.R.L. GENESIS CONCEPT SRL, ILIOTOMI GRUP SRL κ.α.

4. ΚΑΔ 68 Διαχείριση ακίνητης περιουσίας,

Σύνολο Επιχειρήσεων 91 ή περίπου 4,6% του συνόλου,

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : LMN Global Invest, SEFERCO Development SA, EUROPROIECT SRL, ALPHA Real Estate Services, BOUTIQUE Property Investments, GREC – ROM Business Group SRL, DIMI Trans & Services S.R.L., EGNATIA Properties SA, SERPO PROD Impex SRL, ARCHONTO CASA SRL, ALESOR SRL, CROIF SRL κ.α.

5. ΚΑΔ 62 Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες,

Σύνολο Επιχειρήσεων 65 ή περίπου 3,2% του συνόλου.

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : INTRAROM SA, BIT Software S.A., INOVASOFT Union S.R.L. INQBIT Innovations S.R.L. DIGIBOOST Technology S.R.L., MANTIS ROMANIA SRL, PLUSHORIZON Services S.R.L., DOTICCA SRL, SYPIRIA Software S.R.L., AVEWORKS Consulting S.R.L., GEOBRO SRL, ROMCOLOR 2000 SA κ.α.

6. ΚΑΔ 86 Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας,

Σύνολο Επιχειρήσεων 39 ή περίπου 2% του συνόλου.

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : MEDSANA Bucharest Medical Center SRL, GENESIS Athens SRL, CYTOGENOMIC Medical Laboratory SRL, SILHOUETTE Medical Centers S.R.L., GENEKOR Medical S.R.L., FIV ATHENS MEDICAL S.R.L., WHITE CROSS S.R.L., STEM LIFE S.A. DR. PASCAL DAMEH CLINIC S.R.L., GENEKOR BIOTECHNOLOGY SRL, CENTRUL MEDICAL OMEGA SCAN S.R.L. DERMASHAPE SRL , ASCLEPIOS MEDICAL NETWORK S.A. κ.α.

7. ΚΑΔ 56 Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης,

Σύνολο Επιχειρήσεων 32 ή περίπου 1,6% του συνόλου.

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : MALCOM Invest IMP S.R.L., DYONISSOS Group SRL, DAMON Group SRL, ZOOMSERIE Frozen Products SRL, VICTORIA IMPERIAL MBK SRL, DIONISOS Foods SRL, ENTREE Food SRL, PADELEOS SRL, AVARA Group S.R.L., FITOCRACY Global Services S.R.L., SYFNOS Enterprises SRL, GREEK SEA FOOD SRL κ.α.

**8. ΚΑΔ 01 Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες,
Σύνολο Επιχειρήσεων 23 ή περίπου 1,2% του συνόλου.**

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : PICOFARM SRL, FERMA COTORCA SRL, SITOROM SRL, FLOROS COMPANY SRL, FERMA DE PURCEI BUZĂU SRL, AGRO ZOOTROFIKI SRL, AGROMANIA SRL, GKLIATIS CONSTRUCTIONS & EQUIPMENTS SRL, ZOOTEHNICA MANTI SRL, MADERIS TRADING SRL, FERMEPLUS SRL, ROMVOS PREST SRL, LYLY & NEKT 07, IMPEX SRL κ.α.

**9. ΚΑΔ 10 Βιομηχανία τροφίμων,
Σύνολο Επιχειρήσεων 22 ή περίπου 1,2% του συνόλου.**

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : FABRICA DE LAPTE BRAȘOV S.A., BEST FOODS PRODUCTIONS SRL, PRIMO PROD SRL, FATROM - ADITIVI FURAJERI SRL, KARAMOLEGOS BAKERY ROMANIA S.R.L., BEST NUTS SRL, NUTRIPROD SRL, ALFA ALIM SRL, AMALTHIA EXIM SRL, FOLOE EXIM SRL, Q-MEAT FACTORY S.R.L., AGAPITOS TRADING SRL, PROVERTIA DAIRY S.R.L., GRASSLANDS MEAT S.R.L. κ.α.

**10. Μεταφορές, ΚΑΔ 49 Χερσαίες και ΚΑΔ 50 Πλωτές Μεταφορές
Σύνολο Επιχειρήσεων 21 ή περίπου 1,2% του συνόλου**

Αναφέρονται δειγματοληπτικά οι εταιρείες : ORBIT TRANSPORTURI INTERNATIONALE SRL, JORDAN LOGISTICS SRL, MORFI DEAL FOODS SRL, MAKIOS LOGISTICS S.R.L., VIO-TRANS EURO SRL, KONSTANTINOS AUTOTRANS SRL, VACO PELLA PROD SRL, EFI VAIOS TRANS SRL κ.α.

Παράλληλα αν και συγκεντρώνονται λιγότερες από 20 εταιρείες στους παρακάτω κωδικούς ΚΑΔ, πιστοποιώντας την ελληνική παρουσία στις περισσότερες κατηγορίες οικονομικής δραστηριότητας αναφέρονται δειγματοληπτικά και οι :

-ΚΑΔ 20 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων, DRUCKFARBEN ROMANIA SRL κ.α.

-ΚΑΔ 22 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
THRACE GREINER PACKAGING SRL, SC PANEL LAND S.R.L., MANTZARIS EUROPLAST S.R.L. κ.α.

-ΚΑΔ 25 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού

SISTEMPLAST SA, ANALKO ALUMINIUM INDUSTRY SRL, THERMOSTAHL ROMANIA SISTEME TERMICE SRL, MARELKO SERIO ENGINEERING SRL, BEST EUROPEAN CONTAINERS S.R.L. BLAST SOLTECH SRL, BLK RO ALUMINIUM INDUSTRY SRL κ.α.

-ΚΑΔ 33 Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού
NAVALINK SHIP REPAIR & MAINTENANCE SRL, JVL MARINE SERVICES S.R.L. κ.α.

-ΚΑΔ 35 Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
PPC ENERGIE S.A., PPC ENERGIE MUNTENIA S.A., PPC RENEWABLES ROMANIA S.R.L., RETELE ELECTRICE MUNTENIA S.A. RETELE ELECTRICE BANAT S.A., RETELE ELECTRICE DOBROGEA S.A. , WIND PHOTOVOLTAIC PPP SRL κ.α.

-ΚΑΔ 45 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών

SP TOP TIRES COMPANY S.R.L., MOTODYNAMICS SRL, NATLOG SRL, SCUBAL 2021 S.R.L. EDGE CARLEASE S.R.L. κ.α.

- ΚΑΔ 52 Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
GLOBAL DEFENSE LOGISTICS SRL, ROHEL TRANS INTERNATIONAL SRL, MEDTAINER RO SRL, DAFNE LOGISTICS S.R.L., KALIMBASSIERIS MARITIME SRL κ.α.
- ΚΑΔ 61 Τηλεπικοινωνίες
TELEKOM ROMANIA MOBILE COMMUNICATIONS S.A., OMNIA TELECOM S.R.L. κ.α.
- ΚΑΔ 64 Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία
ALPHA BANK ROMANIA SA, VISTA BANK (ROMANIA) S.A., VISTA LEASING IFN (ROMANIA) S.A. ALPHA LEASING ROMANIA IFN SA κ.α.
- ΚΑΔ 65 Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
GARANTA ASIGURARI SA, EUROLIFE FFH ASIGURARI GENERALE S.A., EUROLIFE FFH ASIGURARI DE VIATA S.A. κ.α.
- ΚΑΔ 69 Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες
DELOITTE AUDIT SRL, TGS ROMANIA ASSURANCE & ADVISORY BUSINESS SERVICES S.R.L., TAXGATE SRL, κ.α.
- ΚΑΔ 73 Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
V PLUS O COMMUNICATION SRL, WESTROSE CAPITAL INVESTMENTS SRL, UPLEVEL SOCIAL MARKETING S.R.L κ.α.
- ΚΑΔ 77 Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
AUTOTECHNICA FLEET SERVICES SRL, EXPRESS LEASE CARS S.R.L. CNC LEASING MANAGEMENT S.R.L. ENGI POWER SRL, DIRENT GROUP SA κ.α.
- ΚΑΔ 82 Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
S 800 CUSTOMER SERVICE PROVIDER SRL, MELLON ROMANIA SA, SUPERBRAIN S.R.L. κ.α.

5. Τέλος και όσον αφορά στην Περιφέρεια/Πόλη στην οποία δραστηριοποιούνται, το συντριπτικό σύνολο αυτών συγκεντρώνεται στο Βουκουρέστι και στην ευρύτερη περιφέρεια αυτού το Ιλφον με περίπου 960 επιχειρήσεις, ενώ από τις υπόλοιπες ρουμανικές πόλεις, οι περισσότερες παρουσίες καταγράφονται, στην Κωνσταντζα με περίπου 45 επιχειρήσεις, στο Ιάσιο με 30 επιχειρήσεις και στις : Κραιϊόβα, Πλοέστι, Κλουζ-Ναπόκα και Μπρασόβ με από περίπου 20 επιχειρήσει

β. Ρουμανικές Επιχειρήσεις/Επενδύσεις-FDI Stock στη Ελλάδα

Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιευθέντα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, “Θέσεις Ξένων Άμεσων Επενδύσεων μη κατοίκων στην Ελλάδα ανά χώρα BMD4-Καθαρά Αποθέματα”, προκύπτει ότι το Συνολικό Απόθεμα των Ρουμανικών Επενδύσεων στην Ελλάδα κατά το 2022 έφθασε στα 43 δισ.Ευρώ εκ.. Αναλυτικότερα :

2018	2019	2020	2021	2022*
9	15	15	23	43

Περαιτέρω υπογραμμίζεται ότι το ενδιαφέρον από πλευράς ρ/εταιρειών για να επενδύσουν/δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα, αυξήθηκε κατακόρυφα από το 2019 και

εντεύθεν, ενώ αναφέρονται κάτωθι οι ρ/εταιρείες που εξ όσων γνωρίζουμε, έχουν ήδη επενδύσει/δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, με χρονολογική σειρά :

- 1. Flip.gr**, Flip Technologies/Όμιλος E-Mag, , η οποία μεσολαβεί στην πώληση και αγορά ηλεκτρονικών ειδών (κυρίως μεταχειρισμένων κινητών/smartphones), Σεπτέμβριος 2023
- 2. GEGEKA**, <https://www.cegeka.com/en/be/officelocations> (βελγικών συμφερόντων, κλάδος πληροφορικής με ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών σε διαφορετικούς τομείς και για διαφορετικούς κλάδους όπως: αεροπορία, υγειονομική περίθαλψη, χρηματοδότηση, κοινωνικές και κυβερνητικές, τηλεπικοινωνίες κ.α.), Μάιος 2023, η επένδυση στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε από την εδώ ρουμανική θυγατρική.
- 3. “Packeta Romania”**, <https://www.packeta.ro/>, μια παγκόσμια ψηφιακή πλατφόρμα ταχυμεταφορών, μέλος του τσεχικού Ομίλου Packeta, με παρουσία στη ρουμανική αγορά από το 2017, η επένδυση στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε από την εδώ ρουμανική θυγατρική, Μάιος 2023.
- 4. “Cleverage”**, <https://cleverage.vc/about-us/>, πρόκειται για Venture Capital/VC, που ιδρύθηκε το 2020 από τους επιχειρηματίες κ.κ.Γεώργιο Σοφιανό, Voicu Oprean, Wargha Enayati, Sergiu Neguț και την κα Alexandu Popescu, με στόχο να επενδύσει σε νεοφυείς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα της τεχνολογίας υγείας στη Ρουμανία αλλά και στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η οποία ανακοίνωσε την πρώτη επένδυση στη βουλγαρική start-up FindMeCure, ενώ παράλληλα επεκτάθηκε και σε άλλες αγορές, όπως η Ελλάδα Μάιος 2023 και η Πολωνία.
- 5. Seedblink**, <https://seedblink.com/>, Venture Capital & Crowdfunding (έναρξη δραστηριοποίησης στην Ελλάδα, Ιούλιος 2022)
- 6. Rayscape (τ.Xvision)**, <https://rayscape.ai/>, ιατρική ρομποτική τεχνολογία (έναρξη δραστηριοποίησης στην Ελλάδα μέσω αντιπροσώπου το 2022).
7. Η μεγαλύτερη ρ/πλατφόρμα E-Commerce **E-Mag**, <https://www.emag.ro/>, δραστηριοποιείται μέσω συνεργασίας και εισαγωγών στη Ρουμανία από ελληνικές επιχειρήσεις από τον Μάρτιο του 2022.
- 8. Ideologiq**, <https://www.ideologiq.com/home>, με αντικείμενο το μάρκετινγκ και την τεχνολογία, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα -Θεσσαλονίκη- από το 2021.
- 9. Undelucram**, <https://www.undelucram.ro/> Πλατφόρμα δικτύωσης για εύρεση εργασίας, δραστηριοποιείται στην Ελλάδα από το 2019 μέσω της πλατφόρμας <https://www.poudouleveis.gr/>
- 10. APS** <https://gr.aps-holding.com/schetika-me-emas> , δραστηριοποιείται στην Ελλάδα με Γραφεία στο Χαλάνδρι, από τον Ιούνιο του 2018, οπότε και είχε προχωρήσει στην εξαγορά του χαρτοφυλακίου Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων/NPL “Arctos” από την Τράπεζα Πειραιώς, ονομαστικής αξίας ύψους 2,3 δισ.Ευρώ.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Όπως προαναφέρθηκε, η Ρουμανία αποτελεί μια σημαντική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα, με την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων μας, την γεωγραφική εγγύτητα, το θετικό επιχειρηματικό περιβάλλον στη Ρουμανία και τις παραδοσιακά φιλικές σχέσεις των δύο λαών, να δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη των εξαγωγών μας.

Ελληνικές εταιρείες, εγκατεστημένες στη Ρουμανία, ασχολούνται με την παραγωγή και εμπορία προϊόντων, ενώ κάποιες από αυτές ειδικεύονται στην εισαγωγή και διανομή ελληνικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά

Ενέργειες που θα μπορούσαν να ληφθούν με σκοπό την ενίσχυση των εξωστρεφών εταιρειών μας είναι οι ακόλουθες:

- Συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων σε κλαδικές εκθέσεις, διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής ελληνικών τροφίμων καθώς και εκδηλώσεων γευστιγνωσίας ελληνικών τροφίμων και κρασιών.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών από ελληνικούς Συνδέσμους, Επιμελητήρια και λοιπούς φορείς της Ελλάδος για διοργάνωση συνδυασμένων δράσεων (πχ Εκθέσεις τροφίμων με εκδηλώσεις γαστρονομίας, προβολή τουριστικού προϊόντος με ελληνικές γεύσεις κλπ).
- Αποστολή Ρουμάνων εισαγωγέων στην Ελλάδα, στο πλαίσιο επισκέψεων τους σε Διεθνείς Εκθέσεις στη χώρα μας.
- Συνιστούμε τη διοργάνωση Επιχειρηματικών Αποστολών στη Ρουμανία. Η Αγορά προσφέρεται για ελληνικά προϊόντα και ιδιαίτερα για τρόφιμα. Στοχευμένες B2B συναντήσεις αποτελούν ικανό μέσο προσέγγισης της Αγοράς.
- Σύναψη συνεργασιών στο γεωργικό τομέα και συγκεκριμένα, σε θέματα εκσυγχρονισμού της γεωργικής παραγωγής, κτηνιατρικής, επιστημονικής συνεργασίας, εγγειοβελτιωτικών έργων και αλιείας.
- Είναι επιθυμητή η επέκταση των ελληνικών εξαγωγών σε άλλα προϊόντα πέραν των τροφίμων (πχ παιχνίδια, ηλεκτρολογικό υλικό, φαρμακευτικά, καλλυντικά, είδη ένδυσης και υπόδυσης, πλαστικά, είδη κουζίνας κλπ)
- Συμμετοχή ελληνικών εταιρειών σε χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε., σε συνεργασία με τοπικές εταιρείες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Υπουργεία	Ιστότοπος
Κυβέρνηση	www.gov.ro
Υπουργείο Οικονομίας, Επιχειρηματικότητας & Τουρισμού	http://www.economie.gov.ro/
Υπουργείο Ανάπτυξης, Δημοσίων Έργων & Διοίκησης	https://mlpda.ro/
Υπουργείο Επενδύσεων & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	https://mfe.gov.ro/
Υπουργείο Γεωργίας & Ανάπτυξης Υπαίθρου	https://www.madr.ro/
Υπουργείο Μεταφορών & Υποδομών	http://www.mt.ro
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Υδάτων & Δασών	http://www.mmediu.ro/
Υπουργείο Ενέργειας	http://energie.gov.ro
Υπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας & Ψηφιοποίησης	https://www.research.gov.ro/
Υπουργείο Οικονομικών	https://mfinante.gov.ro/ro/web/site
Υπουργείο Εξωτερικών	http://www.mae.gov.ro/

Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

Chamber of Commerce & Industry of Romania

2 Octavian Goga bld , 3rd District Bucharest, Romania

Tel: +4 021 319 00 88, fax +4 021 319 01 56

Website: www.ccir.ro email: info@ccir.ro

Αναλυτικός κατάλογος των κατά τόπους επιμελητηρίων υπάρχει στην ακόλουθη ιστοσελίδα: <https://ccir.ro/members/lawful-members/>

Hellenic – Romanian Bilateral Chamber of Commerce

9b Fabrica de Glucoza complex upground 2nd floor District 2 Bucharest

Tel +4 021 319 01 51 / 319 01 54 fax +4 021 319 01 51

Website: www.hrcc.ro

E-mail info@hrcc.ro

Τράπεζες

NATIONAL BANK OF ROMANIA

Address: 25, Lipscani St. District 3, 030031 Bucharest

Phone: +4021- 312.43.75, Fax: +4021- 314.97.52

Website: www.hrcc.ro E-mail: bnr@bnro.ro

Romanian Banking Association

Aleea Negru Voda nr 4 – 6 Bloc c3 , Sector 3 Bucharest

Tel +40-21-3212078 +40-213212080 Fax +40-21-3212095

E-mail: arb@arb.ro, office@arb.ro Web www.arb.ro

Εμπορικές τράπεζες Ελληνικών συμφερόντων

VISTA BANK (MARFIN GROUP) Bank Romania S.A.

www.vistabank.ro

Λοιπές

ALPHA BANK Romania S.A. (Unicredit Group)

www.alphabank.ro

Banca Romana de Credite si Investitii

www.brci.ro

Banca Comercială INTESA SANPAOLO S.A.

www.intesasanpaolobank.ro

Banca Comerciala Romana (BCR) S.A.

www.bcr.ro

BCR Banca pentru Locuinte S.A.

www.bcrlocuinte.ro

Banca de Export-Import a Romaniei EXIMBANK S.A.

www.eximbank.ro

Banca Romaneasca

www.banca-romaneasca.ro

Banca Transilvania S.A.

www.bancatransilvania.ro

BRD - Groupe Societe Generale S.A.

www.brd.ro

CEC Bank S.A.

www.cec.ro

Credit Agricole Bank Romania

<https://credit-agricole.ro/>

CREDIT EUROPE BANK (Romania) S.A.

www.crediteurope.ro

Idea Bank

<https://ro.idea-bank.ro/>

LIBRA INTERNET BANK S.A.

www.librabank.ro

OTP BANK Romania S.A.

www.otpbank.ro

Διοργανωτές Εκθέσεων

ROMEXPO

Τηλ.: +4-021-207 70 00, Φαξ: +4-021-207 70 70

E-mail: romexpo@romexpo.ro Website: www.romexpo.ro

Euroexpo

Τηλ.: +4-021-321 60 30, Φαξ: +4-021-321 60 35

E-mail: info@euroexpo.ro Website: <http://www.euroexpo.ro>

Expo24 Romania

Τηλ.: +4-021-335 66 81, Φαξ: +4-021-335 66 80

E-mail: contact@expo24.ro

Website: www.expo24.ro

Exporom

Τηλ.: +4-0740 309 948

E-mail: exporom@exporom.ro Website: www.exporom.ro

R.E.S. Group

Τηλ.: +4-0357-411 642, Φαξ: +4-0357-436 266

E-mail: info@roenergy.eu Website: www.roenergy.eu

Vintest

Τηλ.: +4-0721 550 084

E-mail: office@vintest.ro Website: www.vintest.ro

CENTRAL HOTEL

Strada Ion Brezoianu număr 13, sector 5,

Tel: +40 213 155 636

Email: reception@centralhotel.ro

Ξενοδοχεία

Novotel Bucarest City Centre

Calea Victoriei 37B

Sector 1, 010061 Bucharest

Tel: (+40)2 13 08 85 00

Email : H5558@accor.com

Site: www.novotel.com/gb/hotel-5558-novotel-bucharest-city-centre/index.shtml

Central Hotel

(Group Zeus International)

Strada Ion Brezoianu număr 13, sector 5,

Tel: +40 213 155 636

Email: reception@centralhotel.ro

Site: <https://www.centralhotel.ro/>

Ibis Hotel, Bucarest

82-84 Izvor Street

014142 Bucharest

Tel: (+40)2 14 01 10 00

Email : reservations@ibisaccor.ro

Site: www.ibishotel.com

Bucarest Marriott Grand Hotel

Calea 13 Septembrie 90

Sector 5, 050713 Bucharest

Tel: (+40) 21 403 0000

Email:

Marriott.bucharest@marriott-hotels.com

Site: <http://www.grandhotel.ro/JWMarriott>

Radisson SAS

Calea Victoriei Street 63 – 81
Bucharest
Tel: (+40)2 13 11 90 00
Email : Info.bucharest@Radissonsas.com
Site: www.radissonblu.com/hotel-bucharest

Χρήσιμες δημόσιες υπηρεσίες για εισαγωγείς και διανομείς στη Ρουμανία**a ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΑΔΕΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ / PERMISSION FOR IMPORTS
ROMANIAN CUSTOMS ADMINISTRATION****ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ****DIRECTIA GENERALA A VAMILOR**

Address: 13 Matei Millo Street, district1, Bucharest
Phone: (+4) 021 315 58 58, 021 315 58 59, 021 315 65 70
Fax: (+4) 021 313 82 51, 021 312 22 47
E-mail: relatiipublice@customs.ro Web: <http://www.customs.ro>

b ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ**THE NATIONAL AUTHORITY FOR CONSUMERS PROTECTION****AUTORITATEA NATIONALA PENTRU PROTECTIA CONSUMATORULUI – ANPC**

Address: 5, Georges Clemenceau St. District 1
BUCHAREST Phone: +40- 21- 312.12.75, 314.67.78
Fax: +40- 21- 314.34.62 E-mail: ionelapopesc@anpc.ro
Web: <http://www.anpc.ro>

c ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ**COMPETITION COUNCIL OF ROMANIA - CONSILIUL CONCURENTEI**

Address: Piata Presei Libere, nr. 1, corp D1, District 1, 013701, Bucharest, OP 33
Phone: +40- 21- 318.11.99, 318.11.98
Fax: +40- 21- 318.49.08
E-mail: competition@consiliulconcurentei.ro
Web: <http://www.competition.ro>

**ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ****ΜΗΤΡΩΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ - ONRC**

Registration of a company in the National Trade Register Office (ONRC), Ministry of Justice
Address: Bucharest, 74, Unirii Blvd., sector 3, Building J3B, sections 2+3
Phone operator: +40-21/316.08.17; 316.08.18; 316.08.24; 316.08.26;
Office direct line: phone: +40-21-316 08 04, fax +40-21-316 08 03
E-mail: onrc@onrc.ro
Web: <http://www.onrc.ro/english/contact.php>
Press Alina Sarbu Phone: (+40-21) 316.08.17/18/24/26 ext. 130
Mass Media E-mail: presa@onrc.ro

International Rodica Balaci Phone: (+40-21) 316.08.12
(+40-21) 316.08.17/18/24/26 int. 115 Fax: (+40-21) 316.08.12

National Agency of Fiscal Administration <http://www.anaf.ro>
Chamber of Fiscal Consultants <http://www.ccfiscali.ro>

ΤΥΠΟΣ

Ημερήσιος Τύπος

Libertatea	www.libertatea.ro
Jurnalul National	www.jurnalul.ro
Romania Libera	www.romanialibera.ro
Evenimentul Jilei	www.evz.ro
Adevarul	www.adevarul.ro

Οικονομικός Τύπος

Ziarul Financiar	www.zf.ro
Capital	http://www.capital.ro/

Αγγλόφωνος ρουμανικός Τύπος

Nine O'clock	www.nineoclock.ro
Bucharest Herald	http://www.bucharestherald.ro/
Business Review	www.business-review.ro
The Diplomat	www.thediplomat.ro
Romania Insider	www.romania-insider.com